

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE V KOPRU

Vso pozornost dobremu gospodarjenju

Minuli petek je plenum Okrajnega odbora SZDL Koper razpravljal o predlogu letošnjega družbenega plana koprškega okraja. Pod predsedstvom Gustava Guzeja, predsednika OO SZDL Koper, so po uvodnem poročilu člana Izvršnega odbora OO SZDL inž. Petra Aljančiča člani plenuma Albert Jakopič-Kajtimir, Albina Ljubičeva, Apolinio Abram, Srečko Vilhar, Maks Bilc, Albin Duje, Marko Enci, Rado Čehovin, Mario Abram, Rado Pišot-Sokol, Crt Kolenc in Marija Valenčičeva v razpravi prispevali pomembne deleže in v vseh strani osvetlili naloge članov Socialistične zveze

v zvezi z letošnjim gospodarskim načrtom družbenega razvoja koprškega okraja v l. 1962. Osnovne misli iz poročila in razprave je nato povzel predsednik Guzej, nakar je plenum sprejel njegov predlog in izvolil posebno komisijo za izdelavo priporočil in sklepov, ki naj bi jih nato okrajni odbor v obliki odprtega pisma v Slovenskem Jadranu posredoval vsem organizacijam Socialistične zveze na svojem področju. Plenum je nato še soglasno odobril poročilo Izvršnega odbora o stikih s tržaško federacijo PSI, izvolil s tem v zvezi novo komisijo za stike z zamejstvom in za delo z italijansko manjšino ter sprejel še nekatere druge kadrovske spremembe v komisijah okrajnega odbora.

komune, okraja, republike in vse države. Slednje zlasti glede na možnosti izvoza, pri katerem pa je treba imeti pred očmi zlasti kvaliteto izdelkov, da bi jih lahko izvozili na tista področja, kjer je naša zunanjetrgovinska bilanca posebno deficitna. S tega (zahtodnega) področja bodo zato za mnoga podjetja v letošnjem letu iz tega razloga zelo omejene možnosti uvoza, kar bo nekatere tovarne pripravilo v resne težave, za katere je bolje, da jih vidijo vnaprej.

V odnosu na prejšnja leta bo letos tempo rasti in povečevanja proizvodnje precej manjši, ker ne

uvajamo skoraj nobenih novih proizvodnih zmogljivosti. Zato mora biti poudarek na čim intenzivnejšem izkoriščanju obstoječih proizvodnih kapacitet, na čim višji storilnosti in proizvodnji. Poiskati je treba prav vse rezerve, najbolj ustrezno vrsto proizvodnje, izdelkom pa zagotoviti kar najboljšo kvaliteto.

Za naše gospodarstvo in zlasti za izravnavanje zunanjetrgovinske bilance je največjega pomena turizem. Zato tudi daje družba za napredek te gospodarske dejavnosti kar največja sredstva, temu primerno pa moramo usmeriti (Nadaljevanje na 2. strani)

PRED VOLITVAMI NOVIH DELAVSKIH SVETOV

Za lepši jutrišnji dan!

Delovni kolektivi stoje vnovič pred odgovorno nalogo: izbrati morajo nove organe delavskega samoupravljanja v svojih gospodarskih organizacijah. Morda bo tokrat nekoliko lažje: več izkušenj imamo in novi gospodarski sistem je v ekonomskih enotah pokazal že celo vrsto zrelih upravljalcev in prizadevnih gospodarjev. Tudi v pripravi na uvedbo novega sistema in upravljanja po ekonomskih enotah se je izkazalo lepo število delavcev s preudarnim presojanjem gospodarskih zadev, tako da kolektivom ne bo posebna težava izbrati kar najboljše gospodarje iz svoje srede v delavski svet.

Težišče je torej na dobri in preudarni izbiri članov novih organov upravljanja, na dobrem kadrovanju, kot pravimo. Pri tem je treba imeti pred očmi vrsto činitelj, kot so širina razgledanosti in doslej pokazana gospodarnost, razumevanje in vsklajevanje potreb posameznikov in kolektiva, podjetja in komunne, predvsem pa doslej pokazana volja do dela pri upravljanju podjetja. Pri tem je treba upoštevati še tudi družbeno vlogo in morebitne druge funkcije posameznih predvidenih kandidatov. Le tako bomo dosegli, da se bodo novo izvoljeni člani bodočih delavskih svetov lahko dovolj posvetili delu v teh organih, od česar bo neposredno odvisno njihovo funkcioniranje, gospodarski uspeh podjetja in osebni dohodek vseh članov delovnega kolektiva.

Zato: kar najbolj skrbno in preudarno izberimo kandidate za nove organe upravljanja v naših podjetjih.

Priprave na volitve novih delavskih svetov in tudi volitve same pa bodo še prav poseben povod, da ocenimo naše dosežke in v svoji gospodarski organizaciji, naše poslovne uspehe in notranje odnose ter naš odnos navzven do komunne in skupnosti. Poskusili bomo doznati, če morda lahko pri tem ali onem stroju, na tem ali onem delovnem mestu ne bi mogli prihraniti še kakšen dinar ali morda izboljšati in povečati proizvodnjo, zmanjšati materialne stroške in podobno. Sebe moramo videti ne samo kot proizvajalca in upravljalca v podjetju, marveč tudi kot potrošnika in upravljalca javnih zadev v komunni. Le razumevanje takšnega prepletanja skupnih interesov naj nas vodi pri vsem našem delu, pa bomo lahko uspešno zagotovili lepši jutrišnji dan!

PISMO OKRAJNEGA ODBORA SZDL KOPER VSEM ORGANIZACIJAM IN ČLANOM SOCIALISTIČNE ZVEZE

KAR NAJBOLJE GOSPODARITI!

Okrajni odbor SZDL je na seji, 2. marca, razpravljal o nalogah Socialistične zveze glede družbenega in gospodarskega razvoja okraja v letu 1962. V preteklih letih je naš okraj hitro odpravljal zaostalost ter se približal gospodarsko razvitejšim področjem, toda razvoj terja, da še nadalje z vsemi silami podpiramo naglo gospodarsko rast. Zato je Okrajni odbor SZDL na tej seji sklenil podčrtati, da je tudi za leto 1962 nujno potrebno mobilizirati vse sile našega okraja za nadaljnjo utrditev gospodarske moči in s tem za skladen razvoj vseh družbenih panog ob ustreznem dvigovanju življenjske ravni prebivalstva.

Cepprav bodo nekatere nove proizvodne naprave tudi letos prispevale k nadaljnjemu porastu narodnega dohodka, pa je vendar naša temeljna naloga, da skušamo doseči čim višji narodni dohodek predvsem z dobrim gospodarjenjem. Bolj smotno izkoriščanje proizvodnih naprav, višja storilnost, boljša organizacija dela, zlasti pa nadaljnje razvijanje neposrednega upravljanja naj bodo temelji našega še hitrejšega vsestranskega napredka v letošnjem letu.

V komunalnem sistemu je še zlasti izredno pomemben skladen razvoj tako gospodarskih organizacij kot vseh družbenih dejavnosti, hkrati pa vzporedna rast gospodarske moči in življenjske ravni občanov. V takih pogojih je lahko škodljiva težnja nekaterih kolektivov, ki vidijo svoje delo

predvsem v delitvi dohodka, škodljivo pa je tudi to, da nekatere razumejo odnos do komunne samo skozi obveznosti.

Letošnje formiranje proračunskih sredstev, zlasti pa dopolnilni proračunski prispevek in povišanje davka na promet v maloprodaji, so še posebno povzročili, da občani zahtevajo uveljavljanje načela javnosti v vsem poslovanju družbenih organov. Hkrati s tem pa je bilo premalo prizadevanja, da bi čimbolj ekonomično uporabljali razpoložljiva sredstva. Pri uvedbi dopolnilnega proračunskega prispevka občinski ljudski odbori niso dovolj mislili na diferenciacijo prispevka. Prav tako v številnih razpravah ni bilo dovolj prikazano, da ni osrednja stvar pri tem obveznost državljanov, pač pa predvsem, kako doseči s čim boljšim gospodarjenjem, za katero imamo še velike rezerve, višji narodni dohodek, s tem osebni dohodek in tako tudi višja proračunska sredstva.

Prihodnje tedne bodo občinski ljudski odbori dali v javno razpravo osnutke družbenih planov in proračunov za letošnje leto. Okrajni odbor SZDL priporoča vsem organizacijam Socialistične zveze, da v tem času organizirajo čim širše razprave o gospodarskem razvoju posameznih področij, predvsem pa, da to obdobje izkoristijo za čim širšo mobilizacijo, da bo sleherni naš občan, vsaka gospodarska organizacija in vsaka ustanova vsestransko razmišljala in si prizadevala, kako doseči čimboljše poslovni uspeh in kako čimbolj učinkovito gospodariti z ustvarjenimi sredstvi.

V letošnjem letu imamo velike naloge tudi glede izvoza, saj naj bi bil naš okraj udeležen s 3 % v skupnem državnem izvozu. Naše poslovne organizacije pa bodo to nalogo tem lažje izpolnjevale, če si bodo z dobro organizacijo dela, z višjo storilnostjo in z nenehnim proučevanjem tržišča ustvarile tudi konkurenčne pogoje za svoj izvoz. Pri tem pa zlasti podarjamo možnost razvoja turizma kot pomembne in še posebno ugodne postavke pri izboljšanju naše zunanjetrgovinske bilance. Javne tribune so se dobro uveljavile kot oblika aktivnega udej-

stvovanja občanov pri obravnavanju različnih družbenih zadev. Vsem krajevnim organizacijam SZDL priporočamo, da čimbolj razvijejo obliko javnih tribun, na katerih lahko prihodnje mesece še zlasti učinkovito obravnavajo gospodarjenje na svojem območju in kaj bi bilo treba storiti, da bi poslovne organizacije dosegle čim večji uspeh.

Javne tribune ne bi smele iti mimo različnih oblik slabega gospodarjenja. Še bolj moramo zaostri odgovornost v tem pogledu. Naša kritika mora biti uperjena proti razpisništvu, proti neracionalnemu trošenju sredstev. Na teh javnih tribunah moramo še bolj doseči, da bo vse poslovanje občine, zlasti pa poslovanje s finančnimi sredstvi, za občane odprta knjiga in da pri porabi teh sredstev čimbolj neposredno odločajo vsi občani. Tudi o gospodarjenju z raznimi skladi v komunah (za stanovanjsko graditve, investicijski sklad itd.) bi prav tako morali razpravljati občani ter dati svoje pripombe na njihovo uporabo.

Prihodnje mesece bodo delovni kolektivi volili nove delavske svete. Dosedanji uspehi delavskih svetov so že privedli do popolnejših socialističnih odnosov, spustili so nove pobude ter poglobili spoznanje, da je od dela nas vseh odvisno, kakšna bo življenjska raven. Novi delavski sveti bodo morali še bolj utrditi položaj upravljalca, vplivati na vsebinski razvoj ekonomskih enot, hkrati pa tudi na tak razvoj odnosov v kolektivu, da bo sleherni član zainteresiran na čim boljšem gospodarjenju. Te velike naloge novih delavskih svetov nam narekujejo, da poskrbimo za dober sestav bodočih organov upravljanja, prav tako pa zahtevamo tudi prispevek Socialistične zveze, da bodo priprave na volitve v delavske svete predvsem povezane z razpravami o družbenem gospodarskem razvoju, s konkretnimi analizami uveljavljanja novega gospodarskega sistema, izpolnjevanja neposrednih proizvodnih nalog in v obravnavo vlog delovnih kolektivov v komunalnem sistemu. Široke javne tribune, na katerih bi razpravljali o vseh problemih, bodo brez dvoma koristni prispevek k čim učinkovitejšim pripravam za volitve delavskih svetov.

Priporočamo vsem našim organizacijam, da večkrat obravnavajo probleme gospodarskega in družbenega razvoja svojega področja. S tem bodo odgrinjale perspektivo. Ta perspektiva je predvsem v nadaljnjem razvijanju socialističnih družbenih odnosov sleherne gospodarske organizacije in sleherne komunne. Ti odnosi pa seveda terjajo od sleherne občane izpolnjevanje obveznosti ter njegovo polno aktivnost in sodelovanje tudi pri utrjevanju dobrega gospodarjenja.

OKRAJNI ODBOR
SZDL KOPER

OBVESTILO

V zvezi z uvedbo avtomatice telefonije in z začetkom obratovanja nove avtomatice telefonske centrale tudi v Kopru, obveščamo vse naše bralce in naročnike, zlasti pa še dopisnike in druge sodelavce, da imata uredništvo in uprava Slovenskega Jadrana pošte telefonsko številko 21-470.

Tokrat kar dva

Ko v naši upravi ugotavljajo število naročnikov po posameznih komunah, nikakor ne morejo brez pohvale mimo hrpeljske občine, kjer je sorazmerno največ naročnikov in bralcev našega lista. Zato se boste nedvomno vsi strinjali z našo namero, da predstavljamo javnosti tokrat dva hrpeljske veterana, ki imata precej zaslug za to, da se je »Slovenski Jadran« v teh krajih tako udomačil.

Vojislava DOBRILA, poštarja na kozinski pošti, priletnega moža s 14-letnim poštarstkim stažem, smo prestregli pozno popoldne prav ob njegovem povratku s terena. Lovro, Rodik, Tublje, Slope in celo vrsto zaslekov in naselij nam je našel. Povsod je marljiv mož že pred leti našel za naš list dobro besedo in imel ob vsakem času pri roki naročilnico. Zato je v njegovi poštarški torbi vsak petek 70 izvodov našega lista, ki pa bo-

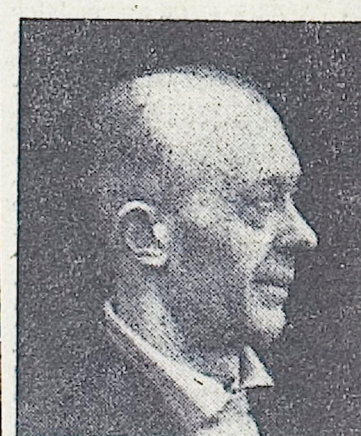
do, kot je povedal tovariš Dobrila, kmalu še bolj obremenili njegova pleča.

Malce trdo gre zadnje leto, saj sem že krepko »počesal« svoj teren, v zelnje pa mi hodijo tudi moji kolegi, je dejal hudomušno tovariš Dobrila.

Pa je kljub temu tudi v zadnjih dneh pridobil nekaj novih naročnikov, zato pričakujemo, da bo v njegovi poštarški torbi kmalu dobilo »domovanje« vsaj še trideset Jadrancov.

Da tovariš Dobrila ni od muh, smo tudi zvedeli: rad namreč povpraša naše naročnike tudi o tem in onem, kaj na primer v listu pogašajo: — Z zanimivimi dogodki po svetu preveč skoparite, reče tovariš Dobrila. Poznam okus ljudi pri nas, zato vam priporočam, da še kdaj povprašate pri meni o željah vaših bralcev.

Prav, tovariš Dobrila, — na svidenje pri stotem naročniku! Očitno bi si površnost, če se ob tej priložnosti ne bi zglasili tudi pri hrpeljskem trafikantu Jožetu FERLUGI. Takole pravilo o njem: — Pri Jožetu nikar ne povprašujte

po drugih časopisih, če ne kupite prej »Slovenskega Jadrana«!

Bo že držalo, se je široko nasmešnil tovariš Ferlugi. »Slovenski Jadran« je naše okrajno glasilo in ljudje radi zvedo o vseh dogodkih pri nas, s čimer ste, moram reči, posebno v zadnjem času zelo na tekočem. In ost, takšno, ki včasih koga neprijetno počečka, ste tudi nabrusili... Sicer pa je tovariš Ferlugi tudi sam naročnik našega lista, čeprav ima vsak teden 40 izvodov »Slovenskega Jadrana« na svoji prodajni mizi.

Veste, naši ljudje se lep čas niso mogli navaditi na mojo kolportžo, misleč, da v trafikli časopis ni dovolj »svež«. Pa so se le navadili tudi na to mojo stransko dejavnost. Kar pridite v petek ali soboto, ko dobim »Slovenski Jadran«, kajti v ponedeljek vam z njim ne pa bom mogel več postreči! (bb)

Glavne značilnosti letošnjega družbenega plana s številnimi primerjavami nasproti prejšnjim letom je okrajni odbor SZDL posredoval članom plenuma še pred sejo v 4. številki Vestnika. Zato je inž. Aljančič v uvodnem poročilu govoril le o najvažnejših karakteristikah letošnjega razvoja in osnovnih nalogah članov Socialistične zveze v tej zvezi. Na podlagi kritične ocene prvih izkušenj dela v ekonomskih enotah je treba reči, da moramo delo in razpravljanje usmeriti na to, koliko bomo proizvedli, kaj bomo proizvajali in za kakšno ceno, da bomo našo proizvodnjo čimbolj približali potrebam trga in potrošnikov ter jo tako napravili čimbolj rentabilno. Pri tem pa je seveda treba tudi to proizvodnjo in gospodarski načrt svojega podjetja gledati v povezavi z našim splošnim gospodarskim načrtom in načrtom družbenega razvoja

Z RAZŠIRJENE SEJE PREDSEDSTVA OBSS POSTOJNA

POSVET O REORGANIZACIJI

Na razširjeni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Postojni, ki so ji prisostvovali tudi predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic trgovskih in gostinskih podjetij ter med drugimi tudi predsednik republiškega odbora sindikata trgovskih in gostinskih delavcev Slovenije Franc Plazer, so prejšnji teden razpravljali o problemih okrog predvidene združitve trgovskih in gostinskih podjetij postojnske občine.

Na posvetu so med drugim ugotovili, da so bile začetne razpra-

ve o združevanju podjetij na Postojnskem v preozkem krogu ljudi in ob premajhnem sodelovanju organov upravljanja, kar je povzročilo po mnenju posveta v nekaterih trgovskih kolektivih negotovanja. Hkrati so ugotovili, da si v mnogih kolektivih razlagajo smisel nedavnega priporočila zbora proizvajalcev enostransko in kot absolutno obveznost, ki se ji morajo podrediti, ne pa kot tehten predlog, o katerem naj celotni kolektivi razpravljajo in zboru sporoče svoja stališča.

Udeleženci seje so v živahni razpravi poudarili, da je reorganizacija trgovskih podjetij v občini nujna, opredelili pa so se za formiranje dveh podjetij. Zdi se, da pri tej odločitvi niso pretehtali vseh ekonomskih vzrokov, ki narekujejo združitve, predvsem pa ugodnosti, ki jih nudi predlagana varianta o ustanovitvi enega samega grosistično-dejalističnega podjetja.

Posvet se je v celoti izrekel v prid združitve v gostinstvu, menijo pa, da bi morali vzporedno z reorganizacijo v tej panogi več misliti tudi na reševanje problema družbene prehrane tako v Postojni kakor tudi v drugih večjih naseljih v občini.

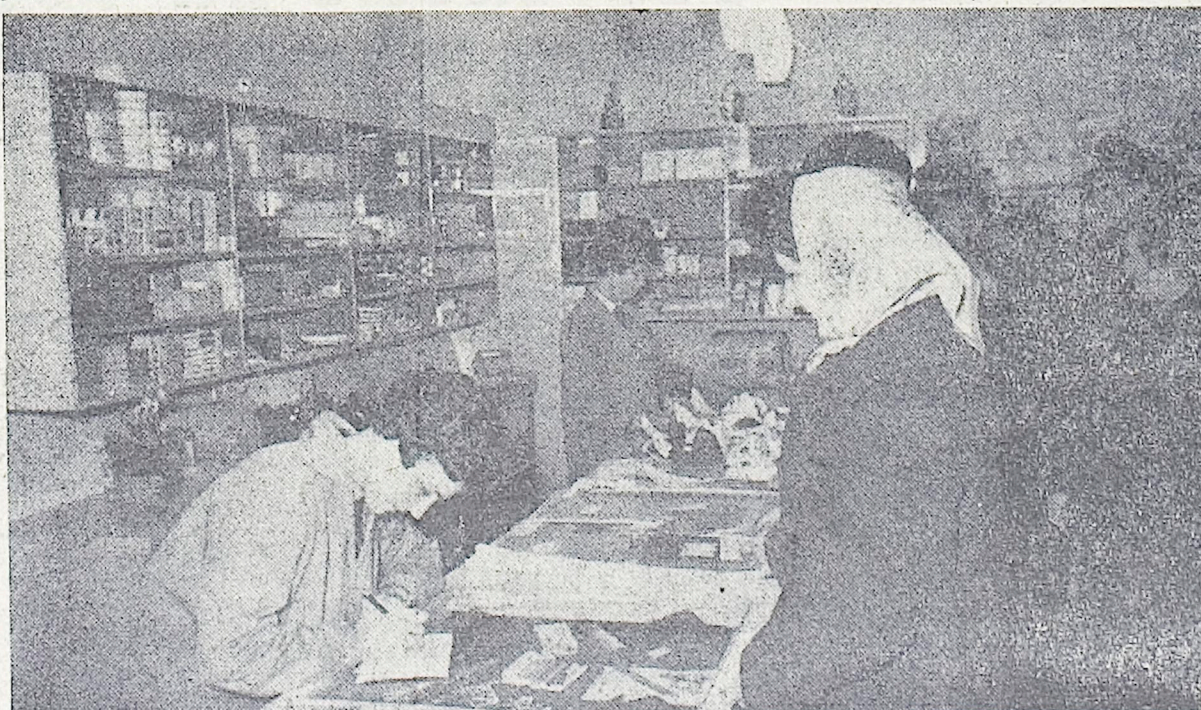
Med zaključki, ki so jih z razširjene seje predsedstva OBSS naslovili kolektivom, je predvsem poudarjeno, naj le-ti takoj razpravljajo o priporočilu zbora proizvajalcev ter dobro pretehtajo dobre in slabe strani vseh predlaganih variant združitve. Hkrati je naglašeno, naj bo razprava o teh vprašanjih vsestransko demokratična in naj člani kolektivov izrazijo svojo odločitev preko referendumov. — (ma)

NOVA POSLOVALNICA ZALOŽBE LIPE

Lepa pridobitev za Sežano

Prejšnji teden so v Sežani odprli novo poslovalnico založbe Lipe koprškega podjetja Primorski tisk. V izredno lepo urejenem lokalu sredi mesta je naša knjigarna in papirnica mnogo prostje zadihala in pomeni za obmejno Sežano veliko in lepo pridobitev. Po svoji ureditvi in opremitvi lahko novi lokal mirno vzdrži vsako primerjavo s podobnimi najmodernejšimi trgovinami doma in na tujem. Pri tem gre vse priznanje in zahvala tudi občinskemu političnim in oblastvenim forumom, ki so znali pravilno oceniti pomen nove poslovalnice v kulturnem in prosvetnem življenju mesta in komunne, kar so dokazali že z dodelitvijo prelepe lokacije v središču mesta. To razumevanje je prišlo še posebno do izraza tudi na slovesni otvo-

ritvi nove poslovalnice, kjer so prisostvovali najvišji predstavniki javnega življenja v komunni. V njihovem imenu je predsednik občinskega odbora SZDL izrekel kolektivno ČZP Primorski tisk čestitke in zahvalo za izkazano skrb, saj je podjetje vložilo v ureditev lokala okrog štiri milijone lastnih sredstev.

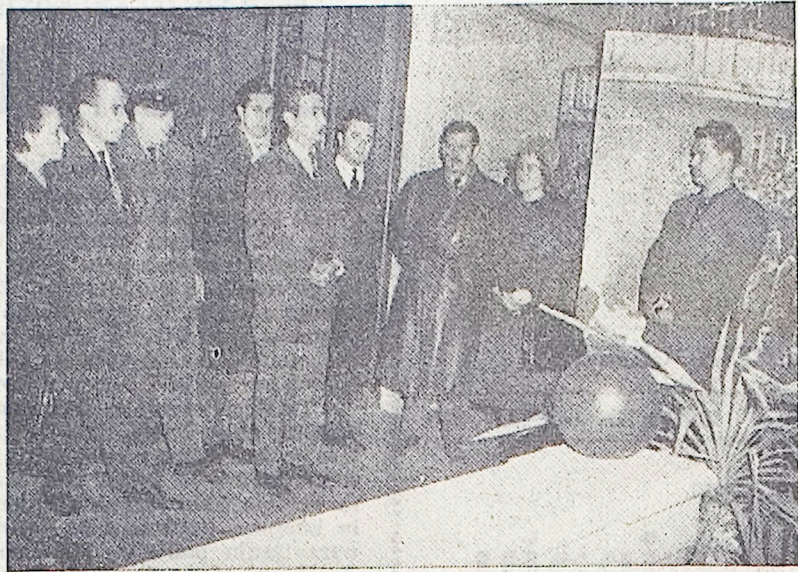

Notranost nove poslovalnice (knjižarne in papirnice) založbe Lipe v Sežani

V Kopru za Dan žena

V sredo zvečer je bila v koprski gledališki hiši slovesna akademija v čast dneva žena. Proslavi je prisostvovala tudi delegacija Zveze italijanskih žena (Unione donne italiane), ki je že pred tem vzpostavila stike z ženami na našem področju. Kaže, da se bo sodelovanje med ženami našega in sosednjega zamejskega področja še poglobilo. Delegacija naših žena se bo v nedeljo v Trstu udeležila proslave mednarodnega dneva žena.

7 DNI PO SVETU

POTUJOČA RAZSTAVA V POSTOJNI

V prisotnosti številnih gostov in mladine je predsednik OK LMS Koper Franc Krmel v sredo popoldne odprl v Postojni potujočo razstavo »Mladina v borbi, v ilegali, v svobodnem ustvarjanju«. Zbirko izbranih fotografij in dokumentov iz revolucionarnega življenja in dela mladine so razstavili v avli Jamske restavracije. Potujočo razstavo, ki jo prireja CK LMS, si je kljub kratkemu postanku ogledalo v Postojni kakšnih tisoč ljudi iz mesta in okoljskih naselij. Na sliki: ob otvoritvi razstave

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SZDL V KOPRU

Vso pozornost gospodarjenju

(Nadaljevanje s 1. strani)

svoje delo tudi v koprskem okraju.

Karakterističen gospodarski dogodek letošnjega leta bo tudi revalorizacija osnovnih sredstev v gospodarskih organizacijah in s tem povečanje sklada amortizacije v teh organizacijah, hkrati pa tudi povečanje obresti na ta valorizirana sredstva; te pa gredo v celoti zvezi.

Najpomembnejša postavka je tudi v našem gospodarstvu človek. Ena bistvenih nalog podjetij in gospodarstva nasploh bo, da s svojo delovno silo doseže čim večjo proizvodnjo ob čim smotrnejšem izkoriščanju strojev in naprav. Treba je v primeru potrebe to delovno silo celo zmanjšati. Zlasti je treba izločiti vso neproduktivno delovno silo, po drugi strani pa v primeru potrebe produktivno silo povečati, kadar so dani pogoji, da se s tem bistveno poveča proizvodnja. Tovariš Aljančič je pri tem navedel primer, za koliko bi porasel osebni dohodek ostalih delavcev, če bi kolektiv zmanjšal svoje število le za enega delavca na vsakih sto. Pri tem je povedal, da je v okraju povprečni osebni dohodek zaposlenega letos v januarju porasel na 33.000 dinarjev v odnosu na 28.400 din, kolikor je znašal v lanskem novembru.

Tovariš Aljančič je nato govoril o čim boljšem gospodarjenju na vseh področjih. Pri tem je dejal, da je treba zlasti zaostri dosledno pobiranje vseh zakonitih prispevkov. Pri obravnavanju politike investiranja je poudaril, da je treba skrbno proučiti vsako vlaganje sredstev in izbrati tiste naložbe, ki bodo najhitreje in najbolj bogato vračale vsak vložen dinar. Pri tem je treba predvsem vlagati sredstva za nakup aktivnih proizvodnih sredstev (strojev in drugih naprav) in samo v skrajni nuji v neproduktivno zidovje.

V zvezi z delitvijo proračunskih sredstev je inž. Aljančič razložil položaj glede na povečane prispevke federacije (s 3 na 10 odstotkov), zaradi česar se zmanjšajo dohodki republike za 4, okraja pa za 3 odstotke. Zaradi tega se bo relativno zmanjšal v letošnjem letu dohodek republike in okraja, ostal pa bo v planiranem obsegu komunam. Posebno pereč položaj je v vseh komunah v šolstvu glede na njegove povečane potrebe zlasti v pogledu investicij za nove stavbe in opremo učilnic. Občine in okraj so se zato dogovorili ter ustanovili poseben okrajni investicijski sklad za šolstvo. Znašal bo okrog 60 milijonov dinarjev. Vanj bodo prispevale vse občine del sredstev, okraj pa mu bo odstopil en odstotek svojih proračunskih dohodkov. Sklad je namenjen izključno za nove gradnje in bosta že letos deležni njegove pomoči občini Koper in Ilirske Bistrice za dograditev svojih novih šol, medtem ko bodo po potrebi tega v naslednjih letih deležne tudi druge komunne.

Prvi je v razpravo posegel tovariš Kajtimir, ki je svoja izvajanja osredotočil na gospodarjenje z družbenimi sredstvi, na upravljanje v družbenih službah, na gospodarjenje v kmetijskem socialističnem sektorju, na vlogo Socialistične zveze pri obravnavanju gospodarskega stanja in dela v kolektivnih naših podjetjih. Pri tem je poudaril, da bi morali člani SZDL uvesti razprave o tem; poudaril pa je zlasti odgovornost v primeru slabega gospodarjenja. To odgovornost bomo morali zaostri pri slednjem članu naših delovnih kolektivov vse od neopravljenega ali slabo opravljenega pa do škodljivega dela posameznikov ali skupine upravljalcev. Pri tem moramo doseči, da bomo v gospodarskih organizacijah gledali na vsak dinar prav tako, kot na svoj lastni doma.

Naslednji udeleženci v razpravi so govorili o pomoči skupnosti nerazvitim področjem, o nevarnostih, ki jih skriva v sebi za novi gospodarski sistem zmanjšana storilnost ob večjih osebnih dohodkih, o vlogi kulture v komunah in o premajhni skrbni zanjo. Tovariš Maks Bilc iz Ilirske Bistrice je govoril o stanju v lesni industriji in njenih težavah ter o prizadevanjih podjetja Topol, da bi se z lastnimi močmi rekonstruiralo. Za vso lesno industrijo je značilno, da so ostale cene finalnih lesnih izdelkov nespremenljive že dolgo dobo, medtem ko so se znatno povečale cene reprodukcijskega materiala in surovin ter se povečali tudi materialni stroški in dvignili osebni prejemki.

Predsednik OLO Koper Albin Dujc se je v svojih izvajanjih držal ob splošnem političnem položaju, pogojenem z razpravami o letošnjem proračunu in delitvi proračunskih sredstev ter o njihovem formiranju. Dotaknil se je tudi problema različnih kriterijev pri dodeljevanju družbenih sredstev za razne gospodarske objekte v različnih krajih države in s tem v zvezi povedal, da so mnogi bolj gospodarno naložena v izgradnjo na primer luških objektov v Jugoslaviji lastna sredstva teh podjetij in po rednih natečajih pridobljeni krediti, kakor pa razne dotacije. Lep primer je zlasti naša koprška luka, ki raste iz lastne moči in sam razvoj terja

njeno nadaljnjo izgradnjo, ker njen kolektiv z ustvarjenimi sredstvi dobro gospodari.

Član plenuma Mario Abram je prisotnim nato pojasnil težavni položaj, v katerem se je znašla koprška radijska postaja oziroma njen domači slovenski program, ker sama nima potrebnih sredstev za njegovo redno delo. Dal je predlog, koliko naj bi posamezne komunne na Primorskem prispevale skupaj z obema okrajema za kritje letnih stroškov tega programa. Tovariš Sokol je nato ponovil svoj predlog, naj bi se ta sredstva zbirala pri OLO Koper, ker je to bolj realno, kot pa neposredno nakazovanje iz občin radijski postaji. Ob zaključku je plenum sprejel priporočilo občinskim odborom SZDL, naj v svojih komunah zagotovijo omejena sredstva za Radio Koper.

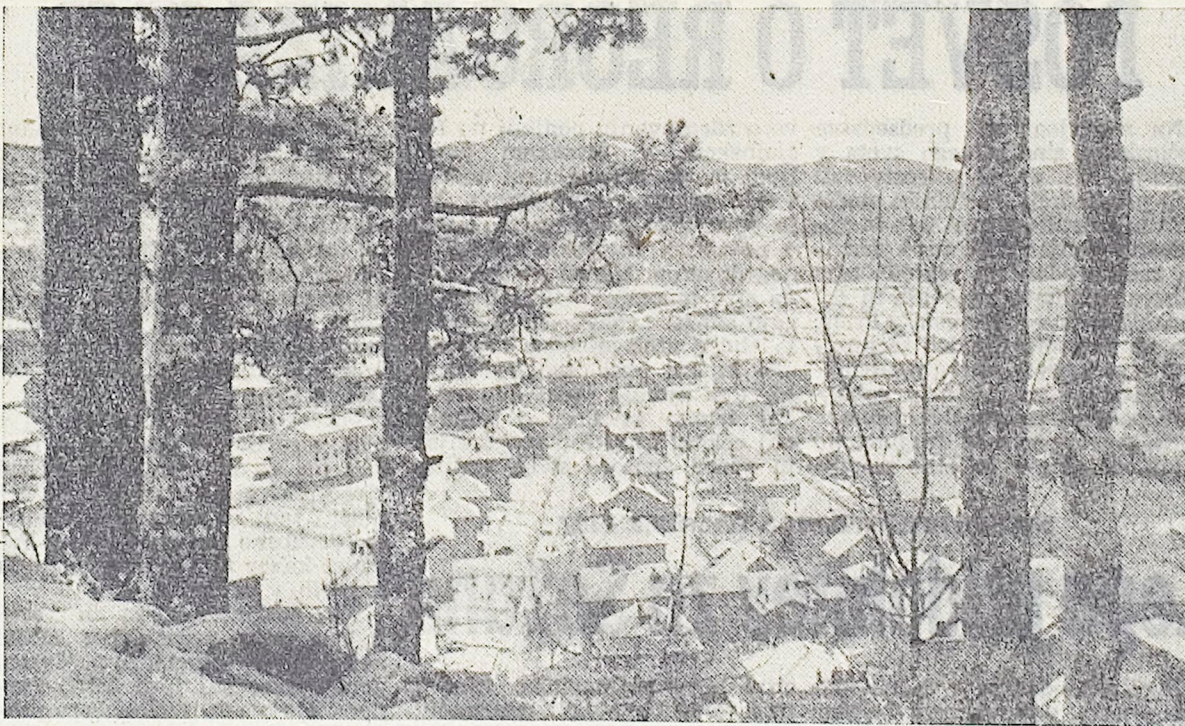
V svojem poročilu o vse bolj intenzivnih stikih z italijansko socialistično stranko je predsednik Gustav Guzej nakazal tudi nekatere naloge s tem v zvezi ter predlagal ustrezne sklepe, ki jih je plenum brez razprave soglasno sprejel.

rb

VREME

za čas od 10. do 17. marca 1962

V teh dneh lahko pričakujemo poslabšanje vremena s padavinami in nizko temperaturo zraka. Nato pa bo po mnenju vremenskovalcev nastopilo lepo vreme in že sredi marca pomladansko sonce.

Naša Postojna, kakor jo je pred nekaj dnevi v zadnjem snegu videlo fotografsko oko našega sodelavca

RIŽANSKA DOLINA BO SPREMENILA PODOBO IN FUNKCIJO

Privlačno za vse turiste

Poročali smo že, da nastaja ob izviru Rižane novo turistično središče, ki je dobilo ime Narodni park Rižana. Inicijativno je dalo in načrte pripravilo koprsko turistično društvo, ki bo tudi dalje skrbelo za to našo novo pridobitev. V gradnji je že restavracija z restavracijskim vrhom ter parkirnim prostorom, a pridružil se bo še nekaj počitniških hišic. Okolica se spreminja v park, v načrtu sta tudi živalski vrt, kateremu bodo postali temelj preostali bobri opuščene farne in akvarij s sladkovodnimi ribami našega okraja. V pripravi je tudi preureditev in asfaltiranje ceste od vasi Rižane do Narodnega parka Rižana.

Ob teh načrtih in že pričetih prvih delih smo slišali tudi vprašanje, čemu in komu bo to novo turistično središče služilo. Imelo bo več namenov. Domači in tuji turisti, ki prihajajo v Koper, Ankarano, Izolo, Strunjan, Portorč, in Piran, so doslej hudo pogrešali izletniške postojanke, ki bi

jih mogli iz teh središč obiskovati in preživeti tam nekaj mirnih ur sredi narave. Tako postojanka sredi romantične gornje Rižanske doline bo prav Narodni park Rižana. Tja bodo prihajali turisti z lastnimi motornimi vozili tudi na prepotovanju. Lovci in ribiči turisti se bodo tam mogli seznaniti z našo lovno divjačino in raznimi ribami. Kraj bo dalje nova rekreacijska postojanka za stalno rastoči Koper pa tudi ostali dve obalni mesti. Končno bo tudi privlačna zanimivost za razne izlete, posebno še solske. To je zadostna utemeljitev potrebe po tej pridobitvi.

Mimo tega se obeta gorenji Rižanski dolini že v najbližnji bodočnosti povsem nov razvoj. Hraščevje bodo postale ena izmed postaj nove koprške železnice. Pristopnejša bo postala ta vasica z znamenitimi freskami v svoji prav tako zanimivi cerkvi. S tem bo veliko pridobil tudi Narodni park Rižana. Pri bližnjem Kubeđu bo nastalo dovolj obsežno

umetno jezero, ki bo zbiral vodo za namakanje vrtnih in poljskih nasadov v Rižanski dolini; bo pa tudi turistično in rekreativno privlačno. Tako se torej vključuje Narodni park Rižana kot ena izmed postojank v to novo perspektivo bližnjega razvoja. — R. G.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradasika. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Canalejeva 1, telefon 21-470. Posamezen izvod 30 din. Letna naročnina 800 din, za inozemstvo 2.500 din ali 3,5 amer. dolarja. Bančni račun 602-11-1-181 pri podružnici NR Koper. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Stavke in kliseje tiskarne CZP Primorski tisk Koper, tiskano na rotaciji tiskarne CZP Ljudska pravica Ljubljana.

NA SEJI SVETA SPECIALNE BOLNICE ANKARAN SO UGOTAVLJALI ČLANI

zadovoljivo stanje

Zaključni račun Specialne bolnice Ankaran, ki ga je predložila svojemu svetu na zadnji seji,

DIVAČA

Delo divaške mladine se v zadnjem času kaže v različnih oblikah. Zadal so si nalogo, da bodo izobrazili svoje člane idejno in kulturno. Sedaj se ukvarjajo z mislijo, da bi si ustanovili svoj mladinski klub. Povezali so se z ostalimi organizacijami in na največje razumevanje so naleteli pri SZDL. Sedaj pripravljajo igro, vrh tega pa imajo v načrtu razna predavanja z gospodarskega, političnega in mladinskega področja. V ta namen so povabili študente, ki so že obljubili svojo pomoč.

C. M.

kaže, da je zaključila leto z zadovoljivim uspehom. Poleg pljučne TBC uspešno zdravijo zdaj tudi tuberkulozna obolenja genitalij in bolezni dihalnih organov. Prav ta preusmeritev bo terjala letos nekatere investicije, tako da bo lahko bolnica še v večji meri opravljala svoje poslanstvo.

Razveseljevi so bili tudi finančni pokazatelji poslovanja, o katerem so poročali članom družbenega organa. Letna bilanca namreč izkazuje, da jim je uspelo znižati ceno planiranega oskrbnega dne. Lastni skladi jim omogočajo v letošnjem letu večje in potrebne investicije.

Vzrok tega uspešnega poslovanja je bilo prav gotovo upoštevanje novih zakonskih določil o zdravstveni službi. Posledica novega pravilnika o poslovanju in delitvi osebnega dohodka je bila med drugim tudi sprostitve organov samoupravljanja, odkrivanje notranjih rezerv, boljša organizacija dela in samostojnost članov kolektiva pri odločanju.

Zal pa ves ta polet in vneto delovnih ljudi motijo nekatera neresena vprašanja kadrovskega značaja, kar je nakopalo kolektivno že velike materialne izdatke in vse kaže, da tega stanja še ni konec. Pri reševanju teh problemov bo moral pokazati prav ves delovni kolektiv veliko zrelost.

Z. L.

Novice s Tržaškega

POVEČANA INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

Trgovinska zbornica v Trstu je v svojem rednem mesečnem poročilu o gospodarskem položaju Tržaškega področja v januarju letošnjega leta zabeležila, da je indeks industrijske proizvodnje v tem mesecu dosegel 210,4, medtem ko je decembra znašal 207,6, a januarja lani 161 — računano na osnovi stanja leta 1953. Pri tem omenja poročilo, da so cene na drobno in v glavnem narastle, kar je vplivalo na znatno naraščanje življenjskih stroškov v primerjavi s prejšnjimi leti.

Skozi tržaško železniško postajo se je v prvem mesecu letošnjega leta odpeljalo okrog 56.000 potnikov, kar kaže na 1,4% znižanje prometa. Tržaška trgovinska zbornica omenja tudi, da je januarja staklo 3.915 delavcev, ki so izgubili 157.209 delovnih ur (decembra je bilo zaradi stavk izgubljenih 80.160, lani januarja pa 79.478 delovnih ur). Januarja je bilo 12.163 brezposelnih, kar predstavlja 9,3% več, kot jih je bilo decembra.

PADEČ POMORSKEGA PROMETA

Minul mesec so zabeležili v Javnih skladiščih je 172.000 ton prometa, se pravi za 17.000 ton manj kot ga je bilo februarja 1961. Med izkrancim blagom je bilo okrog 27.000 ton žit in 31.000 ton premoga ter drugih rudnin, vključno pa so 13.000 ton premoga in drugih rud, 16.000 ton lesa in skoraj 60.000 ton raznega blaga.

7 DNI DOMA

V soboto je bil v Mariboru odprt II. mednarodni šejem gostinske opreme, ki je prva večja letošnja gospodarska prireditev te vrste v naši državi. Na sejmu sodeluje 85 domačih in sedem tujih razstavljavcev. Državni podsekretar za blagovni promet FLRJ Milka Kufrič, ki je prisostvovala otvoritvi sejma v spremstvu državnega sekretarja za blagovni promet LRS dr. Marjana Dermastje, je v svojem govoru med drugim omenila velik pomen turizma in gostinstva za zbiranje deviznih sredstev. O tem sejmu pa je dejala, da je »najprikladnejša oblika, ki omogoča gostincem in proizvajalcem gostinske opreme izmenjavo izkušenj ob novogradnjah in obnovah gostinskih obratov«.

Konec minulega tedna je vso našo državo pretresla vest o tragični smrti 53 rudarjev, ki so izgubili življenje ob eksploziji razstreliva in vdora plina v jašek premogovnika v Banovičih. Pogreba posmrtnih ostanke ponesrečenih rudarjev so se udeležili tudi ugledni predstavniki oblasti s predsednikom Ljudske skupščine LR Bosne in Hercegovine Djurom Pucarjem, predstavniki množičnih organizacij ter več tisoč prebivalcev. Iz vsega sveta pa so rudarske organizacije, podjetja in državni voditelji poslali sožalne brzojavke ob eni izmed najhujših rudarskih nesreč v Jugoslaviji.

Pretekli teden so se v naši državi mudili ekonomisti iz 14 afriških držav in se seznanili z značilnostmi ekonomskega razvoja kmetijstva in združništva pri nas. Ta študijska skupina ekonomskih strokovnjakov iz ZAR, Sirije, Kameruna, Etiopije, Centralne afriške republike, Gane, Liberije, Madagaskarja, Malaje, Maroka, Nigerije, Sudana, Toga in Tunisa je obiskala tudi Koper in tovarno Tomos.

Geologi so odkrili na obironkih Kopaonika v Srbiji nova nahajališča azbesta. Prve raziskave so ugotovile, da so novoodkrita ležišča azbesta dovolj bogata za njihovo izkoriščanje, posebno še, ker je ruda dobre kakovosti.

Vse kaže, da bo že letos naš najdaljši daljnovod, ki veže Split z Zagrebom, podaljšan do Kidričevega. Ta daljnovod je dolg sedaj 353 kilometrov. Pri Kidričevem, kjer je naš najpomembnejši kombinat aluminia, se bo daljnovod spoil s slovenskim 220 kV vodom, kar bo pozneje sestavni del transverzalnega daljnovoda od hidroelektrarne v Solitu do elektrarn v Avstriji.

V Makedoniji so te dni že začeli orati in še ta mesec bodo sejali ječmen in sladkorno peso. Za oranje imajo na razpolago 2700 traktorjev, okrog 600 sejalnic in približno 100 troliscev gnojil. Pomladanska setev v Makedoniji bo zajela najmanj 230.000 ha.

Znana tovarna avtomobilov FAP v Pribroju je začela izdelovati nove tipe vozil za potniški promet. To so turistični avtobus »Strela«, avtobus »5. GVE/U-A« ter turistični avtobus »Kometa«, za katerega so izdelali karoserije kooperanti tovarne FAP v Ljubljani in Splitu. Ti avtobusi so drugače grajeni od klasičnih avtobusov, ki sedaj krožijo po cestah, saj imajo sedeže tako razporejene, da imajo vsi potniki nemoten pogled v smer vožnje, njihovi sedeži pa lahko služijo tudi kot postelja. Vsak potnik ima pri sebi tranzistor s slušalkami, v prednjem delu avtobusa pa je televizijski sprejemnik.

V teku so priprave za združitev večine podjetij, ki izdelujejo gradbene stroje in gradbeno opremo. Za sedaj se je tej pobudi odzvalo 10 sorodnih podjetij, med katerimi sta tudi »Metalna« v Mariboru in »Belt« v Črnomlju. Predvidevajo, da bi takšna poslovna združitev nudila večje možnosti pocenitve gradbenih strojev in gradbene opreme, omogočila osvojitve enotnih vrst izdelkov, po katerih je vse večje povpraševanje.

Te dni se je mudil v ZAR državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović, ki je razpravljal z zunanjim ministrom ZAR Mahmudom Favzijem o aktualnih mednarodnih problemih na osnovi nedavnih razgovorov, ki sta jih imela predsednika Tito in Naser. Oba zunanja ministra sta proučila problem razorožitve v luči bližnje ženevske konference in razvijanja gospodarskega sodelovanja med izvenblokovskimi deželami.

V sredo so se začeli zaključni razgovori med francosko in alžirsko delegacijo. Del teh razgovorov se bo odvijal v največji tajnosti. Obe vladi upata, da se bodo pogajanja uspešno zaključila kljub temu, da se iz dneva v dan veča teror OAS. Samo v zadnjih dneh so člani te tajne organizacije pobili okrog 200 Alžircev in z bombami napadli več javnih zgradb v Alžiriji. V Oranu so zažgali tudi jetnišnico, v kateri je bilo zaprtih okoli 1800 jetnikov, med katerimi je bilo več hudo ranjenih.

V Južni Rodeziji se vse bolj uveljavljajo zahteve po večjih samoupravnih pravicah. Južna Rodezija šteje okrog 3 milijone prebivalcev, od teh pa je samo okrog 200.000 Evropejcev. Ti so večinoma britanski državljani. Zadnja poročila iz tega samoupravnega ozemlja v okviru umetne kolonialne tvorbe centralnoafriške federacije omenjajo možnost začetka osvobodilnega boja, če ne bo Velika Britanija pristala na določene zahteve prebivalstva.

V Aziji je bilo v zadnjem času več razburljivih dogodkov. Najprej smo slišali o poskusu državnega udara na Ceylonu, potem v Nepalju in v Turčiji, dva južnovietnamska letalca sta bombardirala palačo južnovietnamskega diktatorja Ngo Din Diema, sedaj pa je general Ne Vin izvedel vojaški udar v Burmi. General Ne Vin je ostavil in zaprl premiera U Nuja ter nekaj ministrov, čes da je bil U Nu pristaša centralističnega upravljanja države in da je bila njegova vlada prešibka, da bi zagotovila večjo gospodarsko moč dežele. General Ne Vin je iz revolucionarnega sveta sestavil novo vlado ter prevzel predsedstvo in ministristvo za planiranje. Značilna je njegova izjava, da bo Burma pod njegovim vodstvom vztrajala na izvenblokovski politiki in na socialistični izgradnji dežele.

Četrto zasedanje ekonomske komisije OZN za Afriko, ki je bilo te dni v Adis Abebi, se je zaključilo s sprejetjem 20 resolucij. Med drugim so delegati sprejeli sklep o ustanovitvi azijske banke za gospodarski napredek in o ustanovitvi afriškega inštituta za planiranje.

V Beogradu, Akri, Londonu, Frankfurtu in New Yorku je bilo v ponedeljek objavljeno sporočilo o zaključkih pripravljalnega sestanka za konferenco v Akri. Ta konferenca bo delala pod naslovom »Svet brez bombe«, pripravljali sestaneke pa je bil v Zagrebu zadnje dni februarja. V sporočilu je med drugim rečeno, naj se zberejo ljudje ne neodvisnih nazorov in formulirajo konkretne ter praktične predloge, ki bi z reševanjem obstoječih problemov pripeljali ne samo do »sveta brez bombe«, temveč tudi do »sveta brez vojne«. Zagrebški pripravljali sestaneke je izdelal dokazna poročila o zmanjšanju mednarodne napetosti; o metodi učinkovite inšpekcije in nadzora nad razorožitvijo; o uporabi obstoječih vojaških atomskih sredstev za miroljubne namene in preprečitve, da bi se atomsko orožje razširilo; o ekonomskih problemih razorožitve; o problemih življanske ravn v gospodarsko nerazvitih afriških državah itd.

V Indiji je zopet z veliko premočjo zmagala kongresna stranka Nehruja, ki je dobila 332 mandatorv izmed 455.

KOPER : LUKA SLOVENSKE INDUSTRIJE

REKONSTRUKCIJA SLOVENSKE INDUSTRIJE V LUČI KOPRSKE LUKE: NAJBOLJ EKONOMIČEN IN NAJCE-NEJŠI UVOZ IN IZVOZ — LETO 1965 NAS NE SME ZALOTITI NEPRIPRAVLJENE. ZATOREJ: DOGRADITI LUKO DO ZMOGLJIVOSTI DVA MILIJONA TON PROMETA IN JO Z ŽELEZNICO POVEZATI Z ZALEJDEM! — DOBER ODMEV PRIPOROČILA ZVEZNEGA DRŽAV-NEGA SEKRETAJA ZA PROMET MARINA CETINIČA, NAJ SLOVENSKA INDUSTRIJA ZBIRA IN ZDRUŽUJE SREDSTVA ZA GRADITEV ŽELEZNICE — PODROBNE ANALIZE VSESTRANO DOKAZUJEJO, DA IMA KOPER OČITNO PREDNOST PRED BAKROM — JESENICE IN RUŠE SO POVEDALE SVOJE — ČAKAMO NA BESEDO IZ ANHOVEGA, CELJA, ŠTOR, HRASTNIKA, SLOVEN-SKE BISTRICE, KIDRIČEVEGA IN RAVEN.

Morje in Slovenija sta eno. Ne samo v čustvih, besedi, v razkošnem soncu, počitniških domovih in lepih dnevi. Ne gre za leporečje ne za melanholijo. Vsako leto se bolj na stečaj, preprosto oprijemljivo odpira tudi ekonomika skupnega prostora, enotnega življenja in razvoja. Tako rekoč čez noč, kakor pravimo, se je v dobrih dveh letih začela mlada, najmlajša jugoslovanska luka Koper uveljavljati ne le v gospodarskih razpravah, ampak v ekonomski stvarnosti, z dejstvi, s skorajda nepričakovanim prometom, s solidnostjo, rentabilnostjo in izvrstno kakovostjo pristaniških storitev. Ali bodi hvale dovolj. To so znane stvari.

Odprimo še drugo stran razgovora, ki ga tako neučakano terjajo čas, razvoj in dejstva. Koper začenja ob naglem razvoju svoje luke rasti v dimenzije, segajoče ne le v nacionalno in državno zaledje, ampak tudi v dober kos srednjeevropskega prostora. Težko bi iz rokava stresli primer mlade luke, ki bi se bila že v prvih letih tako resno in krepko postavila s svojimi perspektivami v tako razsežen geografski in ekonomski prostor. Preobširne in preveč zapletene problematike bi se lotili, če bi poskusili razpravljati o vsem, kar vsebuje in pomeni pomor-

ska luka na konici Severnega Jadrana. Lotimo se za zdaj najbolj neposredne zadeve.

KOPER IN SLOVENSKA INDUSTRIJA

Oba se na vso moč trudita, da bi izpolnila program petletnega razvoja. Koper si v letu 1965 obeta luko z letno zmogljivostjo 2 milijona ton prometa. Industrija pa mora do takrat opraviti prvo fazo svoje rekonstrukcije, zlasti težka industrija, kemična, črna metalurgija.

Dosedanja srečanja slovenske industrije in Kopera so brez dvoma ustvarjala čedalje trdnjše gospodarsko sodelovanje. Z ozirom na razvoj v prihodnjih letih, nakazan v perspektivnem programu, pa je že moč reči, da bo treba stopiti še korak dalje. Ekonomski razvoj je namreč že začel narokovati globljo povezanost industrije s Koprom in Kopro z industrijo celotnega slovenskega zaledja. Perspektiva Kopera je na dlani: sodobna luka z železnico povezana na domače in tuje zaledje. Rekonstrukcija industrije pa zaradi uvoza surovin ter izvoza izdelkov terja luko, ki bo imela najbolj ekonomične in najcenejše pogoje za uvoz in izvoz. Kakorkoli bi obračali ekonomske analize, vedno se bo izkazalo,

da je prav Koper luka, ki bo, ekonomsko vključena v svoje zaledje, najbolje ustrezala slovenski rekonstruirani industriji. Zakaj?

REKONSTRUKCIJA INDUSTRIJE V LUČI UVOZA

Po opravljeni rekonstrukciji bo slovenska industrija (Jesenice, Štor, Ravne, Ruše, Celje, Hrastnik, Kidričevo, Slov. Bistrica in Anhovo) potrebovala večje količine surovin. Koliko bo dobila iz domačih virov in koliko iz uvoza, za zdaj še ni mogoče izreči zadnje besede. Znan pa so tri možnosti, ki prihajajo v poštev.

Najmanjši letni prekomorski uvoz industrijskih surovin (brez nafte) bo znašal 634.500 ton. Srednji pomorski uvoz surovin (v primeru, če bi železarska industrija ne bila deležna vseh dobav železne rude iz Lubije) bo znašal letno 843.500 ton. Nekaj nad milijon ton pomorskega uvoza pa bo v primeru, če bi koksa, antracita, amonijakata in kalijeve soli iz dežel vzhodnega bloka ne uvažali po železnici, ampak bi dobivali surovine po plojni poti.

Najsi obvelja katerakoli variant, v vsakem primeru je treba računati najmanj na 650 do 700 tisoč ton pomorskega uvoza industrijskih surovin. Ze sedanji prekomorski uvoz surovin za slovensko industrijo povzroča hude težave, ker so manipulacije ne samo drage (prekladanje, takojšen odvoz iz reške luke, vagonске stojnine, zatpanost prog itd.), ampak je treba pri takšnem načinu uvoza upoštevati tudi boljše ali slabšo izkoriščenost narodnega gospodarskega potenciala (izkoriščenost prog, najboljši izkoristek železniškega parka itd.).

Izredno povečan prekomorski uvoz industrijskih surovin, ki bo začel nastopati v letu 1965 po rekonstrukciji (pa najsi v katerikoli izmed treh variant), odpira že sedaj vprašanje, kako in kje bi sploh zmogli ta uvoz tako organizirati, da bi potekal po načelih največje gospodarnosti.

KDO JE BLIŽJI IN CENEŠJI?

Pri transportu množičnih tovorov, za kakršne gre pri pomorskem uvozu surovin za slo-

vensko industrijo, je najprej izredno pomembna razdalja od luke do industrijskega središča. Razen tega pa še vrsta drugih pogojev: eksploatacijski stroški železnice ali drugih komunikacijskih naprav. Industriji, ki nabavlja surovine, gre za prihranek tonskih kilometrov, torej vozni, družbeni skupnosti pa seveda za prihranek ob manjši obremenitvi prog in železniškega transportnega parka.

Ker Reka za promet z razsutim tovorom ne pride v poštev, je vznikla pobuda, da bi v Bakarskem zalivu uredili posebno pristanišče za razsute tovore. Podrobna primerjava in ekonomska analiza pa jasno dokazujeta, da ima Koper za pomorski uvoz surovin za slovensko industrijo neprimerljivo boljše in ustrežnejše pogoje. Primerjajmo samo kilometrske razdalje:

Industrija	Bakar	Koper
Jesenice	225	182
Anhovo	169	95
Ruše	328	313
Štor	254	239
Kidričevo	310	295
Celje	249	234
Ravne	335	320
Sl. Bistrica	295	280

Iz dneva v dan je bolj pestro in živo pristaniško življenje v Kopru

Bomo vedno tujci v svoji hiši?

Minuli petek je bila v Kopru okrajna konferenca gostinskih, trgovskih in turističnih delavcev, ki jo je organiziral OSS, vodil pa njegov predsednik Franc Klobučar. Stevilni udeleženci, med njimi predsedniki sindikalnih podružnic omenjenih strok, predstavniki svetov za blagovni promet občin, predstavniki Trgovinske in Gostinske zbornice ter drugi, so se sestali z glavnim namenom, da bi razpravljali o aktualni problematiki notranje delitve in upravljanja v trgovini in gostinstvu, kjer so, kar moramo povedati, uvidoma, močno zaostali za drugimi panogami. Vendar so številni drugi problemi, pretežno gospodarskega značaja, vsilili mnogo širšo razpravo, tako da sta bila notranja delitev in upravljanje le ena izmed obravnavanih točk.

NAJBOLJ BOLNA TOČKA: PAPIRNATO UPRAVLJANJE

Izvajanja člana predsedstva OSS Janeza Tomiča ter kasneje predsednika Franca Klobučarja in gosta Franca Glazarja, predsednika Republiškega odbora sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev, so v celoti potrdili vsi ostali referenti, zastopniki sindikalnih organizacij gostinskih in trgovskih podjetij, da je zaradi zavlačevanja in kasneje nagajanja sprejemanje pravilnikov hudo formalistično, najcenejše mimo pravic delavcev. Prav to, zadostitev gotemu formalizmu, kaže danes v notranji delitvi in poglavitnem upravljanju vrsto vrzeli. Tako se še danes v večini gostinskih in trgovskih podjetij niso odločili za decentralizacijo obračunavanja dohodkov po EE, ampak so sprosil samo razdeljevanje osebnega dohodka, ne da bi ga predredili rezultatov gospodarjenja.

Zastopniki sindikalnih organizacij so se pomudili tudi ob primerih nedemokratskih odnosov vodilnih ljudi, predvsem v gostinstvu, do podrejenih članov kolektivov. Bojazen v nekaterih podjetjih, da bi prevladal duh zdravih socialističnih odnosov na osnovi popolne enakopravnosti članov kolektivov, je čutil na lastni koži tudi sindikalni funkcionar nekega postojanskega podjetja, kjer je bil v »kriznem ognju« vodilnih ljudi izpostavljen tudi kritiki, čeprav je zastopal interese delavcev.

Posledice formalističnega upravljanja in življenja ekonomskih enot seveda niso prizanesle tudi ekonomskemu efektu predvsem v gostinstvu. Storitvenost na osebo se je v obratih SDS povečala od 1.140.000 din na osebo v letu 1960 vsega na 1.198.000 din v letu 1961. To je vsekakor neučinek, če upoštevamo porast cen, modernizacijo, da posebej ne omenjamo novega sistema upravljanja oziroma nagajanja, kar bi vsaj v drugi polovici preteklega leta moralo vplivati na storilnost bolj odločno.

V gostinstvu se je v večini primerov izmislila tudi postrežnica, ki je namesto osnovnega namena, da bi služila individualni stimulaciji, postala element splošnega dohodka ter se je marsikje prelevila v sredstva za reprodukcijo. Zato ni čudno, da smatrajo gostinski delavci uvedbo postrežnice izključno kot instrument za povečanje gostinskih uslug, čeprav je dolžnost podjetij, da nalagajo ta sredstva na samostojen račun izključno za čisti dohodek, oziroma osebnih dohodkov, vsem znana.

Razprava je tudi pokazala, da je tako v trgovini kot v gostinstvu moči vnesti v pravinike bolj dognane in bolj stimulativne postavke kot na primer v industriji, kjer morajo upoštevati kompleksen proizvodni proces. Ta ugotovitev je zgovornejše potrjuje zahtevo, da bo treba v gostinstvu in v trgovini najti najkrajšo pot od sedanjega papirnatega na takšno upravljanje in gospodarjenje, ki bo tem pomembnim gospodarskim panogam

ekonomsko dovolj efektne, da bi zadoštile pogojno klorokoročno vrtnje v petih letih.

Resda je na prvi pogled razveseljivo, da bomo dobili toliko novih gostinskih objektov — avtoamp v Zuesterni, turistični center v Rižani, avtoamp in restavracijo na Loreu, hotel v Postojni, vrsto gostinskih objektov in priključil v piranski občini itd. — vendar ni odveč poziv gospodarstvenikom, ali so zares temeljito preučili investicijske programe in našli dovolj zagotovil za tako visoke naložbe. Niso redki glasovi, ki vse glasneje težijo za tem, da bi modernizirali je že obstoječe gostinske in turistične objekte, kajti od skupno 327 gostinskih obratov oz. podjetij v našem okraju danes lahko še večino odrekamo nekatere osnovne pogoje za boljše poslovanje, sodobno postrežbo, higijensko ureditve itd.

NEODREJEN STATUS SEZONSKIH DELAVCEV IN DRUGO

V gostinstvu se čestokrat radi sklicujejo na sezonske delavce, ki da so resna ovira za hitrejši družbeno-ekonomski razvoj znotraj podjetij. No, razprava na tem posvetovanju je

osvetlila še drugo plat sezone, ki se mu danes v gostinstvu še ni moč povsem izogniti.

Gre namreč za očitke, da sezonski delavci niso zainteresirani za skupni uspeh podjetja, ampak težijo izključno za tem, da v času svoje prehodne zaposlitve najdejo v podjetju dober vir dohodkov, ne glede na rezultate svojega dela.

Tega pojavnost ni moč zanikati, vendar pravijo, da so povsod tam, kjer so ekonomske enote urejene in so tudi sezonski delavci enakopravni člani enot, ta pojav že odpravili. Tembolj, če sezonski delavci zvedo že pri dan ob nastopu službe, da bodo tudi pri letnem obračunu prav tako imeli svoj delež.

V trgovini sicer ni pojava sezon-nastemu prizadevanju po decentrali-

stiva, vendar so nekateri zastopniki trgovine opozorili na pomanjkljivo strokovno izobrazbo trgovskega kadra, ki se do sedaj v poglavitniškem poslovanju trgovin težko prilagaja novi tehniki poslovanja. Z ureditvijo predvidenih veleblagovnic, samopostrežnih trgovin —, ki jih najbolj uspešno uveljavljajo v Izoli, brez poslušanja zanje pa so v Kopru — pa bo stanje še slabše.

Precej je bilo tudi govora o združevanju trgovskih podjetij, ki poteka marsikje stihljivo, brez ekonomske pogojenosti. In končno — niso redki primeri, da najožji krog ljudi — bodisi vodilnih trgovskih delavcev ali gospodarski ter politični organi komun — sklepajo o tako pomembnih vprašanjih brez sodelovanja oziroma pristanka članov kolektivov. Takšno mu združevanju so se uprili delavci postojanskih trgovskih podjetij; odločno so se zoperstavili administrativni združitvi, ki v marsičem ne bi bila ekonomsko, niti družbeno politično pogojena. Po novem programu bi namreč kar sto ekonomskih enot združenih trgovin zastopal en sam delavski svet, kar bi bila slaba usluga tudi modernizaciji.

Posvetovanje je nedvomno pomagalo osvetliti vrsto pomembnih vprašanj, ki jih kot izredno aktualne naloge velja ponuditi v razpravo vsem kolektivom. Sindikalne organizacije gostinskih in delavcev v trgovini pa bodo prav sedaj, pred volitvami novih delavskih svetov, morale bolj avtoritativno nastopiti s svojimi analizami predvsem o notranji delitvi.

(bb)

Z ZBORA OBČANOV V OKVIRU JAVNE TRIBUNE V POSTOJNI

Resnična tribuna javnih mnenj

V prisotnosti kakšnih tri sto ljudi je bil prejšnji terek v veliki dvorani Kulturnega doma v Postojni prvi zbor občanov v okviru Javne tribune Socialistične zveze. Na dnevnem redu je bil osnutek občinskega proračuna za tekoče leto, ki ga je podrobno obrazložil predsednik ObLO Postojna Adolf Gerželj.

Poudarjajoč, da se z nadaljnjim razvojem komunalnega sistema in nenehnim prenašanjem novih pristojnosti na komuno analogno večja tudi potreba po proračunskih izdatkih, je tovariš Gerželj zborovalcem najprej obrazložil, da se mora letošnja proračunska potrebnost na Postojnskem nujno povečati za 21,6 odstotka, da bi tako zagotovili vsaj minimalno funkcioniranje državnih služb in drugih dejavnosti, ki se financirajo iz občinskega proračuna. Vzporejačo predvidene izdatke z letošnjimi proračunskimi dohodki pa je poudaril, da nastaja ob njihovem nujnem uravnoveščenju določen primanjkljaj v znesku več deset milijonov dinarjev, zaradi česar je potrebno predvideti in zakoniti nove vire dodatnega pridobivanja proračunskih dohodkov.

Ob tem je predlagal, da se tudi postojnska komuna posluži zakonitih možnosti, kot so dvig stopnje občinskega prometa davka na industrijsko blago v maloprodaji, na vino v maloprodaji in dvig stopnje dopolnilnega proračunskega prispevka na osebne dohodke. Zborovalce je seznanil, da je o teh vprašanjih že razpravljali skupni plenum Občin-

skega odbora SZDL in ObSS ter priporočil, da se stopnja občinskega prometa davka na industrijsko blago dvigne od sedanjih 4 na 6 odstotkov, stopnja prometa davka na vino na maksimum, stopnja dopolnilnega proračunskega prispevka na osebne dohodke zaposlenih pa v različnih odstotkih v skladu z višino osebnih prejemkov.

Zatem so zborovalci posegli v razpravo, ki je bila živahna kot malokdaj. Drugo za drugim so se vrstila vprašanja in mnenja, zbor se je skratka prelevil v resnično tribuno, kakršnih si še želimo. Skoda je le, da so občani v razpravi močno presegli okvire dnevnega reda, zaradi česar zbor tudi ni odgovoril na vprašanje, kaj meni o neodložljivih ukrepih za zagotovitev dodatnih proračunskih dohodkov. Menim, da to pomanjkljivost lahko pripisemo dejstvu, da doslej v Postojni še ni bilo takšnih zborov in da je zato del občanov izkoristil prvo tribuno, da v eni sapi izpove vse, kar ga že leta in leta teži.

Dati oceno tej razpravi, pa je malo težji problem. Če je del zborovalcev kritično tožil, da ni seznanjen z življenjem in vsemi dogajanjem v komunni ter pri tem zahteval tudi zase večje demokratske pravice pri odločanju, potem so te stvari danes več kot jasne in so se dolžna vanje zamisliti tako vodstva Socialistične zveze kot tudi ljudski odborniki. Dejstvo pa je, da je del diskutantov v razpravi izpričal, da mu funkcioniranje našega ekonomskega sistema v komunni ni v ce-

lozi in demokratičnejšim oblikam gospodarjenja in upravljanja.

Seveda na drugi strani temeljito zasnovanih in ekonomsko upravičenih združenj nihče ne zavrača. Končno pa se že kažejo pozitivne strani nekaterih takšnih združenj tudi na Koprskem — predvsem v koncentraciji sredstev, v učinkovitejših naložbah, obnovi trgovin itd. Sicer pa zagotavlja tej poti vsa jamstva tudi perspektivni program OLO v letih 1961-65, ki določa, da bomo trgovine na drobno organizirali v močna podjetja, ne glede na meje komun. Zal pa takšnih pozitivnih tendenc ne kažejo dovolj v gostinstvu, kjer se prav zaradi ozkega, lokalističnega naziranja nikakor ne morejo posvetiti v dovoljni meri tudi modernizaciji.

Posvetovanje je nedvomno pomagalo osvetliti vrsto pomembnih vprašanj, ki jih kot izredno aktualne naloge velja ponuditi v razpravo vsem kolektivom. Sindikalne organizacije gostinskih in delavcev v trgovini pa bodo prav sedaj, pred volitvami novih delavskih svetov, morale bolj avtoritativno nastopiti s svojimi analizami predvsem o notranji delitvi.

(bb)

loti poznano, ker bi sicer ne zahteval, naj iz sredstev, najetih za gradnjo hotela, gradimo raje šolo, naj podjetja iz svojega čistega dohodka financirajo proračunski primanjkljaj, naj komun za administrativnimi ukrepi kroji platforme cen na lokalnem tržišču in podobno.

Na drugi strani pa ne gre podcenjevati pametnih predlogov, da bi bilo potrebno izvršiti širšo analizo o številčnem in kvaliteten stanju državne uprave v občini, da bi bilo potrebno razpravljati o reorganizaciji v lokalnem gospodarstvu v širšem krogu občanov itd. Skratka, torkov zbor občanov v Postojni je bil kljub pomanjkljivosti ploden. To pa zato, ker so občani javno izrazili svoja mnenja, ne glede na to, ali jih kdo ima za pravilna ali nepravilna. Prav ta odlika javnih tribun bi morala priti na bodočih napovedanih zborih občanov še bolj do izraza, seveda pa bi bilo treba hkrati paziti, da se razprave ne oddaljujejo v tolikšni meri, od vnaprej postavljenih dnevnih redov, kot je bil to primer v terek.

A. Miklavčič

UTRINKI IZ HRPELJ

Ne pridemo in ne pridemo do ljudske univerze, kakor bi bilo zakleto. In vendar bi bila v zimskem času zelo dobrodošla razna poučna predavanja, gospodinjstki tečaji, tečaj kakega tujega jezika in podobno. Razen tega je več kot zanimivo spremljati velike politične dogodke po svetu in tudi domače politične in gospodarske aktualnosti. Resda so državljani o teh rečeh poučeni iz časopisa in radija, vendar bi bili koristni k temu še komentarji na sestankih v okviru ljudske univerze.

Minuli teden je bil tudi v postojnskem Domu kulture uspel zbor občanov, na katerem so razpravljali o proračunu svoje komune in o formiranju sredstev zanj. Na sliki: udeleženci zбора

ZBIRAMO MNENJA IN PREDLOGE ZA JAVNO TRIBUNO V ANKARANU

Urbanisti so se že odločili

Naj dopolnimo najprej naš predlog o javni tribuni v Ankaranu, za katerega smo dobili pobudo iz poročila dopisnika L. P., ki je med drugim zapisal, da je na zadnjem zboru volivcev ponovno vzplamtelo ogorčenje zaradi težav pri oskrbovanju z osnovnimi življenjskimi artikli, obrtniški storitvami itd. Urbanistični načrt razvoja Ankarana namreč predvideva ureditev preskrbovalnega središča, ki bo zadovoljilo potrebe tega rastočega turističnega središča na Miljskih hribih. Tako torej načrtovalci; ker pa bo pot od načrtovanja do uresničitve tako zahtevnih načrtov za nestrpne Ankarancane nedvomno predolga, vse kaže, da bo treba najti drugo (začasno) rešitev, za katero bodo morala imeti mnogo več poslušna koprška trgovska podjetja, Obrtna zbornica in še kdo.

Za mnenje o ankaranskem »potrošniškem vozlu« smo povprašali tov. Rada Pišota-Sokola, predsednika občinskega odbora SZDL Koper. Ker je bila SZDL koordinat in pobudnik nekaterih predlogov, katerih uresničitve bi v dobronji meri odpravila tegobe Ankarancanov, je njen predstavnik prizadejo povedal naslednje: — Na osnovi priporočil več zborov volivcev smo konec leta 1960 sklicali v Konventu zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog 200 članov SZDL. Na tem množičnem sestanku je bil temeljito proučen dokončni program ureditve nekaterih objektov družbenega standarda, v glavnem za potrebe potrošnikov, za počitniške domove ter ankaranski hotel. Kolektivi teh turističnih objektov naj bi prispevali svoj delež za ureditev oziroma adaptacijo takšnih objektov, člani ankaranske krajevnne skupnosti pa so se obvezali, da se bodo za to naložbo oddolžili kolektivom z ureditvijo okolice počitniških domov, s popravilom dovoznih cest in poti, z raznimi olepševalnimi deli v parkih itd. Ponovno so zaprosili za del sredstev tudi ObLO Koper.

Žal se do naslednjega zбора volivcev, ki je bil nekaj mesecev zatem, stvar ni pomaknila z mrtve točke, zato je IO ObLO SZDL v Koprju ponovno proučil vzroke zastoja in pozval ObLO Koper, da naj zainteresira za ureditev trgovine z osnovnimi potrošniškimi artikli koprška trgovska podjetja. Tudi do tega sestanka je prišlo. Med drugimi sta bili zastopani tudi trgovski podjetji »Mesopromet« in »Jestvina«, torej stroki, ki bi lahko oskrbeli prebivalce ankaranskega področja v vsaj zaslonno urejenih trgovskih lokalih z osnovnim potrošniškim blagom.

Ker tudi na to pobudo ni bilo odziva, se je problem preskrbe ankaranskega prebivalstva še zaostrial in je ostal, kljub številnim ponovnim razpravam in zahtevam, še danes nerešen. Ostalo je negotovanje, ki mu botrujeta dva osnovna vzroka: oskrbovanje z živili in z industrijskim blagom ter razne obrtniške usluge v Koprju pomenijo izgubo časa in denarja: vsaka pot v Koper pomeni namreč 200 dinarjev pribitka za kupljeno blago ali — denimo — za popravilo čevljev.

V zvezi s tem vprašanjem smo zvedeli na svetu za gospodarstvo ObLO Koper tole: — S proračunskimi sredstvi iz že znanih razlogov tudi letos v Ankaranu ne morejo računati; sredstva, ki jih bomo dodelili KO za komunalna dela, pa seveda ne zaležejo za ureditev tega ali pa onega trgovskega ali obrtniškega lokala. Sicer perspektivni program urbanističnega razvoja Ankarana postavlja v ospredje ureditev preskrbovalnega središča, do uresničitve tega načrta pa je

občina pripravljena po svojih močeh pomagati trgovskim podjetjem, ki se bodo morala bolj zavzeti za nekatere upravičene zahteve občanov Ankarana in okolice. Ponovna otvoritev frizerskega salona pri hotelu »Adria« je lahko koristna spodbuda za vse, ki bi lahko v svojo korist in v korist potrošnikov zadovoljili nekatere osnovne zahteve prebivalcev Miljskih hribov. (bb)

Kolektiv sežanske brivnice ob 10-letnici

KOLEKTIV BRIVSKO-FRIZERSKEGA SALONA V SEŽANI

Ob desetletnici pridnega dela

Brivsko-frizerski salon v Sežani je konec februarja praznoval svojo desetletnico. Krajevni odbor Sežana je namreč 29. februarja sprejel sklep o ustanovitvi brivsko-frizerskega salona v Sežani. Začetek je bil tako skromen, da si je bolj skromnega skoraj težko zamisliti. Dne 1. maja 1952 so odprli delavnico, v kateri sta bila dva delavca in imela sta na voljo za 43.000 dinarjev

osnovnih sredstev. V svojem prvem poslovnem letu je napravil novi salon izgubo, saj je realiziral le borih 255.000 dinarjev. Leto dni kasneje se odprli tudi oddelki za ženske. Kolektiv se je tedaj okreplil, hkrati s tem pa se je povečala tudi realizacija. In tako je začelo novo podjetje stopati vedno bolj čvrsto. Razširili so oddelke za ženske, v Divači so odprli novo poslovalnico, delati so

začeli po sistemu »non-stop«. Z novim načinom dela so si osvojili tudi nove stranke. Nekaj zgornjih primerov: leta 1952 je bilo v njihovih delavnicah povprečno 30 strank na dan, leta 1961 210; vrednost osnovnih sredstev 1. 1952 43.000, ob koncu 1961 3.686.000 din. Leta 1952 so realizirali 255.000 din, leta 1961 pa 12.191.000. Leta 1952 je bil v delavnici en visokokvalificiran in en kvalificiran delavec, danes so v delavnici zaposleni 4 visokokvalificirani in 12 kvalificirani delavci. Vrh tega se je v podjetju doslej izučilo obrti 10 učencev, pričel se je en delavec, medtem ko je eden napravil mojstrski izpit. Člani kolektiva so se udeleževali tudi strokovnih tekmovanj in na njih dosegli prva mesta — tako na okrajnem kakor tudi na republiškem tekmovanju.

kje so ladje

BELA KRAJINA je 1. marca prispela na Reko.

BIHAČ je skozi Suez prispela 5. marca v Aden.

BLVD je 26. februarja odplula iz Bostona proti pristaniščem Charleston in Savannah.

BOHINJ je v Koprju vkrcala tovar in odplula proti New Yorku.

BOVEC je 2. marca odplula iz Tangerja ter nadaljuje pot Genova-Napoli-Palermo-Solin — Dubrovnik — Benetke — Trst — Reka — Koper.

DUBROVNIK je 2. marca odplula iz Eleusisa.

GORANKA nadaljuje pot iz San Diega v severnoameriška pristanišča.

GORENJSKA je iz Lattakije odplula v Port Said in Aleksandrijo.

KOROTAN je 2. marca prispela v Beyrouth.

LJUBLJANA je 2. marca odplula iz Tuapseja proti domovini.

MARTIN KRPAJ je 23. februarja odplula proti Aleksandriji in Baru.

PIRAN je 8. marca odplul iz Sibenika v severnoameriška pristanišča.

POHORJE je 6. marca prispela v Tuapse.

ROG je v piranski ladjedelnici.

TRBOVLJE je 1. marca prispela v Yokohama ter bo 20. marca odplula z Japonske.

ZELENGORA je 2. marca odplula iz Vallarosa v Avstralijo.

Razpis

ZAVOD ZA GLUHO MLADINO V PORTOROŽU razpisuje mesto SKLADIŠČNIKA-NABAVLJACA Pogoj končana osemletka. Plača po pravilniku.

Planina postaja turistični kraj

Ceprav v nelahkih pogojih, je storilo turistično društvo v Planini pri Rakeku v kratkih letih svojega delovanja precej za uveljavitev tamkajšnjih znamenitosti in za samo zunanjo podobo kraja. To je pokazala tudi bilanca o delu v preteklem letu, katerega je upravni odbor podal na turističnem zboru pretekli teden. Društvo je skrbelo za čistočo, ocvetljenje, avtobusni vozni red, orientacijske napise in pota, a krepko je sodelovalo tudi pri ureditvi poti po Planinski jami in zavarovanju Ravbarjevega stolpa. Da je znalo za turistična vprašanja zainteresirati tudi prebivalstvo, je pokazala polnoštevilna udeležba članstva in še mnogih drugih vaščanov.

Se mnogo večji so načrti tega res delovnega društva. Po njegovi zaslugi bodo že letos v okviru postojnskih jamskih investicij elektrificirali jama do sotočja Pivke in Rake, pozneje pa tudi Pivkin rov do sifona. Elektrifikacija bo stala 9 milijonov, ureditev okolice pa še 2 milijona dinarjev. Na travniku levo od žage nameravajo urediti camping in nekaj hišic za turiste, pred jama bodo postavili bufet, namestili nekaj klopi, zgradili čakalnico pri postajališču avtobusov, olepšali okolico Vilharjevega spomenika in napravili pot nad prepad in ob Unci do Malnov. Končno pa imajo v načrtu dela tudi ureditev stopnic v Ravbarjevem stolpu. Poleg doseženih orientacijskih tabel bodo postavili še druge proti Rakevemu Skočjanu in Predjamskemu gradu. V propagandne

namene bodo izdali nekaj tisoč razglednic Planinske jame.

Ce bi vsa turistična društva v našem zaledju tako skrbela za svoje kraje, bi kmalu izginilo marsikaj tišega, kar nam ne dela posebne časti. To bi moralo veljati v prvi vrsti za Razdrtje, Senožete, Divačo, Kozino in še nekatere občestne kraje, skozi katere drvi na tisoče avtomobilov in avtobusov na naše morje ali z morja v zaledje. Žal ti kraji večina turističnih društev sploh še nimajo. R. R.

»V HIŠI HOČEM IMETI MIR«

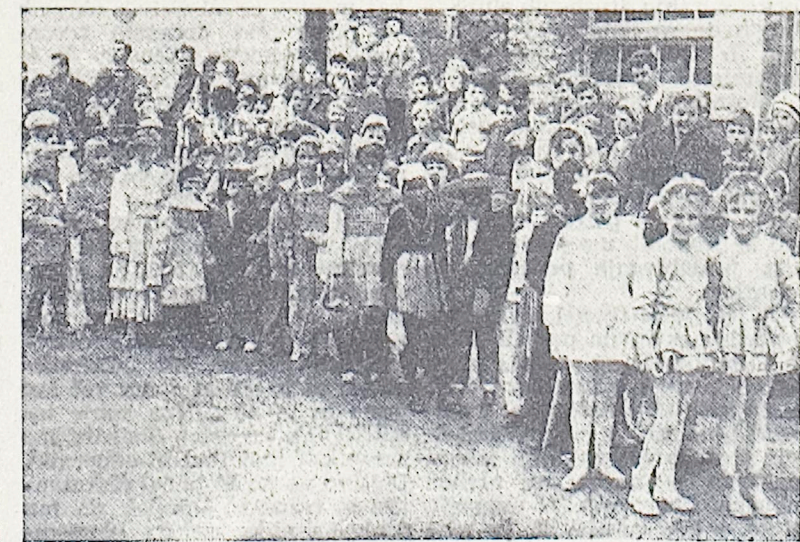
Pod zgornjim naslovom smo v 6. številki našega lista objavili aktualno politično satiro, nanašajočo se na nekatere negativne pojave v družbenem upravljanju pri nas sploh, smo pa kmalu dobili za objavo odgovor iz koprške bolnišnice, kjer se je določena skupina ob tej satiri očitno čutila prizadeto.

Mi tega odgovora nismo objavili, ker ne ustreza določilom zakona o tisku in o drugih oblikah informacij, predvsem pa tudi ne zaradi tega, ker ne ustreza resnici, saj so bile na javni razpravi na okrajnem sodišču v Koprju dne 16. februarja menda zelo avtoritativno demantirane (glej »Delo« z dne 3. t. m., stran 4: »Odpust zaradi sodelovanja v javni razpravi«) takšne trditve uprave koprške bolnišnice, kakor je n. pr. naslednji stavek v odgovoru, ki naj bi ga objavil naš list: »Doselej se nismo opazili onemogočanja javne razprave v kolektivu, dušenja demokracije v samoupravnih organih...«

To pojasnilo objavljamo spriču ponovljenih zahtev prizadetih, da Slovenski Jadran mora objaviti njihov odgovor. — Uredništvo

TOVARIŠI POSTARJI!

Vaše sodelovanje je doslej dalo že kar lepe rezultate in vsak dan prihajajo v našo upravo novi in novi naročniki, ki ste jih pridobili med vašimi znanci in prijatelji. Vendar pa ima v nekaterih primerih naša uprava težave zaradi tega, ker so mnoge naročilnice izpolnjene nečitljivo, zato vas prosimo, da vse naslove, pa tudi svoja imena in primke pišete z VELIKIMI ČRKAMI in kar se da razločno. Hvala!

Letošnje pustovanje med koprskimi šolarji

Naši novi naročniki

- Iz Koprja: Andrej Sever, Vilij Pirih.
- Iz Izole: Stane Rop, Maksimilijan Šiško.
- Iz Pirana: Ida Iskra, Gradbeno podjetje »Grosuplje«, Občinski odbor RK, Sv. Martin: Jože Prodan, Lucija: Valentin Mahnič, Dino Panger.
- Iz Sežane: Kazlje: Franc Gerželj, Ljupica: Betka Mevlja, Gorenje: Ivan Vidmar, Lokev: Anton Fonda, Franc Mišoš, Jožeta Mlač.
- Iz Postojne: Prestranek: Fanči Zagar.
- Iz Ilirske Bistrice: Anton Simčič.
- Iz Hrbelj: Tatja: Jože Gustinčič, Povžane: Franc Grandot, Ivan Nedoh.
- Iz Skopljia: Dr. Franc Debevo.
- Iz Maribora: Skalko Kavčič.
- Iz Francje: Martina Kocijančič.

Prisrčna hvala

Naša naročnika Karl in Ana Kocijančič iz Santa Rose v Kaliforniji, ZDA, doma iz Hrastovej pri Koprju, sta slišala za hudo nesrečo, ki jo je prebivalstvo Dalmacije prizadevalo nedavni potres. Ker sta okrog 100 km oddaljena od San Francisca, kjer je jugoslovanski konzulat, sta se spomnila, da bi svoj prispevek za ponesrečence lahko poslala tudi prek Slovenskega Jadrana. Te dni smo dejansko prejeli ček za 15 dolarjev na naše ime; protivrednost nad 11 tisoč dinarjev smo posredovali občinskemu odboru Rdečega križa v Koprju, ki vodi akcijo za pomoč ponesrečencem v Dalmaciji. Posredovali smo mu tudi prisrčno pismo, v katerem Kocijančiča občuteno sočustvujeta s prizadetimi. V njihovem imenu, v imenu kolektiva in brancev Slovenskega Jadrana ter vse naše družbe plemenitima darovalcema naša najiskrenejša zahvala!

OBVESTILO

CZP Primorski tisk ima še naslednje telefonske številke: glavni direktor in direktor komercialne in založništva 21-434; uprava podjetja založba Lipa, papirnica in glavno skladišče 21-472; knjigarna 21-161 in tiskarna 21-490.

RAZPRAVA OKROG KULTURNO-PROSVETNIH VPRAŠANJ NAJ DOBI POTREBNI POUČEK V KOMUNI

Koper potrebuje kulturni dom

Občinski sveti ne morejo odigrati svoje vloge, če so dolžni razen kulturno-prosvetne problematike reševati tudi vprašanja šolstva in telesne kulture

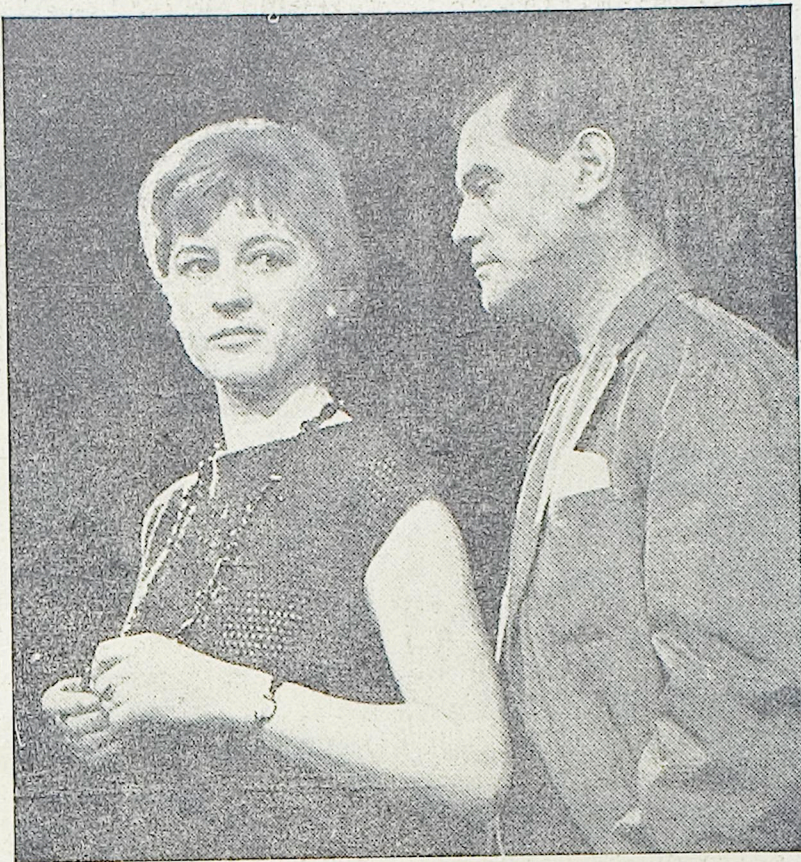
Kot vsi okrajni sveti je tudi Svet za kulturo in prosveto na prvih sejah v letošnjem letu najprej pregledal lanskotno delo, potem pa sprejel program dela za leto in razpravljaj o družbenem planu ter o planu investicijskega in političnega izgradnje našega delovnega človeka. V preveliki vnemi za nagel gospodarski razvoj smo to področje zanemarjali. Toda prav zaradi premajhne razgledanosti našega delovnega človeka nastane večina težav. Da bi to stanje izboljšali, bi bilo treba sredstva za kulturno-prosvetno dejavnost višati, čeprav so ta sredstva že predvidena višja, kot so bila v preteklem perspektivnem obdobju. Nadaljnji razvoj bi pomenila uzakonitev skladov za kulturo in prosveto. Vse to so važna vprašanja in jih ne gre zanemarjati, kajti tudi to so vlaganja, ki se rentirajo.

Priznati pa je treba, da v primerjavi z drugimi leti daje letošnji družbeni plan nekaj več poudarka kulturi in prosveti. Sicer so ta sredstva še vedno skromna spriču vseh potreb in pušča tudi letošnji družbeni plan ob strani zato še vrsto nerešenih vprašanj, vendar pa predvideva

večja sredstva za gradnjo velikih objektov: Kulturni dom Koper, Radio Koper, Gledališče Tartini in Moderna galerija v Piranu, dokončanje in popravila kulturnih domov v Postojni, Planini in Pivki. Nobenih investicijskih in predvidenih za kulturo in prosveto v ilirsko-bistriški, izolski in sežanski komuni. Občine so sicer objavile, da bodo dajale manjša sredstva za popravila in ureditev prostorov za Svobode in prosvetna društva, zlasti pa za klube. Toda razen povečanja števila dobro opremljenih klubov bo treba pojačati tudi mrežo ljudskih knjižnic in predvsem potujočih knjižnic, ki naj bi obiskovale sleherni našo vas in zaselek.

Plan investicijskih sicer navaja zneske, za katere so se obvezale občine in okraj, dalje zneske, ki naj bi jih prispevala podjetja, gospodarske organizacije ali zbornice, toda še samo primer Kulturnega doma v Kopru nam kaže, da so to še dokaj dvomljive postavke.

Okrog vprašanja koprškega kulturnega doma teče že dolgotrajna razprava in govorili smo že v vrsto let zanemarjena. Ob vseh prenosih kompetenc, razprav, odločanja in pa tudi formiranja skladov v komunah dobiva tudi kulturno-prosvetna problematika svoje mesto in jo bo nujno reševati skladno z vsem razvojem.

Gostovanje SNG Drame iz Ljubljane

Ljubljanska Drama gostuje te dni v Kopru in Izoli z dramo Mirka Zupančiča HISA NA ROBU MESTA. Pred kratkim je bila praznjava tega dela v Ljubljani, kjer je doživelo delo lep sprejem. Avtor je orisal minevanje meščanske družine, v kateri se splete klobčič usodnih konfliktov treh generacij: starejša generacija je zasidrana v predvojnem življenju, mlajša je doživela osvobodilno vojno, najmlajša pa si išče prostor na soncu v današnji družbi. Razen tega skuša Zupančič v svojem delu še izostriti nekatere moralne probleme in jim dati tudi družbeno-kritično obelodetje. Drama je postala tako zanimiv poskus kritične analize nekaterih moralnih problemov našega dne.

Upriporitev v ljubljanski Drami je režiral Mile Korun, igrajo pa Angela Hlebecetova, Slavka Glavinova, Ljilje Rozman, Janez Rohaček, France Presetnik in Vida Levstikova

kulturna kronika

PROBLEMI ZALOŽNIŠKE DEJAVNOSTI

Svet za časopisno in založniško dejavnost Zvezne industrijske zbornice združuje 121 časopisnih podjetij in 59 založb v naši državi. Zda pripravlja svet osnutek novega zakona o časopisni in založniški dejavnosti ter proučuje probleme, ki jih je prinesla nova ekonomska politika. Poudarjajo, da je založniška dejavnost zadnja leta znatno napredovala kljub težavam založniških gospodarskih organizacij.

IZBRALI SO FILME ZA JUGOSLOVANSKI FESTIVAL

Med 101 filmom, kolikor jih je bilo prijavljenih festivalistijski direktorji, je selekcijska komisija izbrala 50 filmov, ki jih bodo predvajali v uradnem programu IX. festivala jugoslovanskega dokumentarnega in kratkega filma od 9. do 14. marca v Beogradu. Te filme je napravilo 12 filmskih podjetij in Filmske novosti, med njimi pa so tudi po 4 filmi iz proizvodnje Viba in Triglav filma. Filme, ki niso prišli v uradno konkurenco, pa bodo predvajali izven festivalnega dvorane z željo, da bi bila popolnejša slika proizvodnje dokumentarnih in kratkometražnih filmov.

MEDNARODNA RAZSTAVA LESOREZOV

Ta mesec bodo odprli v ljubljanski Moderni galeriji mednarodno razstavo lesorezov. Razstavljalo bo 181 avtorjev iz 19 dežel: Avstrije, Afrike, Azije in Amerike. Največ eksponatov bodo razstavile Zahodna Nemčija, Švedska, Svica in Jugoslavija.

ZVEZNA RAZSTAVA UPORABNE UMETNOSTI »VIZUALNE KOMUNIKACIJE«

Zveza likovnih umetnikov uporabne umetnosti Jugoslavije in Društvo likovnih umetnikov uporabne umetnosti Slovenije sta priredili zvezno razstavo uporabne grafike v hali A Gospodarskega razstavišča v Ljubljani pod naslovom »Vizualne komunikacije«. To je prva razstava te vrste v Jugoslaviji. Na njej razstavlja 50 avtorjev iz vse države okrog 250 del, ki zajemajo vsa področja grafike kot uporabne umetnosti in ki so nastala v zadnjih treh letih. Iz Ljubljane bodo prenesli razstavo še v vsa druga glavna mesta republik, verjetno pa bo odšla tudi na pot v tujino.

VUKOTIČEV »NADOMESTEK« KANDIDAT ZA OSCARJA

Med izbrane filme, ki pridejo v poštev kot kandidati za visoko filmsko nagrado Oscar, je ameriška akademija za umetniške in dokumentarne filme uvrstila tudi risanko Dušana Vukotiča »Nadomestek«. Tako bo Vukotič tekmoval z veterani na tem področju, kot sta Disney in Walter.

SPODBUDE ZA PISANJE UČBENIKOV

Kot dobra oblika, da bi dobili solidne učbenike, se je izkazal razpis natečajev. S to obliko si zvezi in republiški organi prizadevajo, da bi pospešili pisanje in izdajanje učbenikov ter priročne literature za strokovne šole. Razpravljajo tudi o možnosti, da bi razpisali zvezno nagrado za najbolj uspešna dela iz šolske literature in povečali avtorske honorarje.

IZDAJATELJSKA DEJAVNOST JUGOSLOVANSKIH ESPERANTISTOV

Casopis »Britanski esperantist« je objavil podatke o izdajateljski dejavnosti esperantistov v tridesetih državah za obdobje od 1945 do 1961. V teh statističnih podatkih zavzema Jugoslavija prvo mesto. Razen številnih drugih publikacij izhajajo v naši državi tudi trije esperantistijski časniki: v Ljubljani »La suda stelo«, v Zagrebu »Jugoslavija fervejstoj« in v Beogradu »Jugoslavija esperantist«.

Kratke iz ilirsko-bistriške komune

— V vsej občini je knjižnica samo v Ilirski Bistrici. Zanimanje za branje je zelo veliko, še večje pa bi bilo, če bi imela knjižnica primerno čitalnico v kombinaciji s klubom. Lani je imela knjižnica 6353 obiskovalcev, ki so si sposodili 9307 knjig. Vasi in manjše zaselke obiskujeta dve potujoči knjižnici.

— Glasbena šola v Ilirski Bistrici ima 140 gojencev in le dva stalna glasbena pedagoga in dva honorarna. Šolnina je zelo nizka: 300 din mesečno. In če se občani pritožujejo, da šola ni odigrala tiste vloge, ki bi jo morala, je vzroke prav gotovo iskati tudi v teh podatkih.

— V okviru zavoda Delavska univerza dela od oktobra lani tudi nižja politična šola, ki ima namen izoblikovati splošen profil javnega in družbenega delavca. V Ilirski Bistrici so predavanja dvakrat tedensko, dva oddelka nižje politične šole pa sta še v Knežaku in v Novokračinah. Vsi trije oddelki lepo uspevajo. Zal pa DU ni uspelo organizirati prepotrebne mladinske nižje politične šole, ker pri tem ni dobila dovolj pomoči pri mladinski organizaciji.

— DU je organizirala med drugim tudi ciklus predavanj za starše, kljub nekaterim oviram pa dokaj redno in sistematično potekajo tudi ostala predavanja za vse občane. Na terenu so imeli predavanja na Baču in v Novokračinah. Signali s terena kažejo, da si ljudje želijo šolo za življenje (Kuteževu) in poljudno-znanstvena predavanja (Knežak).

— V Knežaku imajo delavno dramsko družino. Lani so pripravili uspešno predstavo za vaščane, potem pa jih je povabila zadruga in podjetje Javor, naj bi igrali posebej za člane njihovih kolektivov. Obljubili so jim plačilo, ki so ga požrtvovalni igralci takoj sklenili prepustiti v sklad za nabavo televizorja. V vasi si namreč zelo želijo klub s čitalnico in s televizorjem. Vendar plačila še danes ni in vodstva zadruga in podjetja Javor imajo za to najrazličnejše izgovore.

— V Ilirski Bistrici so z anketo ugotovili, da prihaja 88 vrst različnih časopisov, ki imajo 5199 naročnikov. Med temi so všteti tudi pripadniki JLA, v papirnico in v prodajalne tobaka pa prihaja še nadaljnjih 1509 časopisov. V anketi je bilo tudi vprašanje:

»Kaj vas v naročenem listu najbolj zanima?« Zelo številni so bili odgovori, da zunanja in notranja politika, kmetijski nasveti, šport, nesreče, dalje romani in svetovni dogodki. Posebno za važne dogodke v svetu so bili številni anketranci mnenja, da bi morali poročati o njih časopisi bolj obširno in čim bolj objektivno.

Françoise Sagan: Gozd je dišal po travi

Gozd je dišal po mokri travi; po leu, ki počasi prhni, po jesenskih poteh. Ustavil je pred majhno restavracijo in naglo stopil okrog avtomobila, da bi odprl vrata. Paule je morala posteno uporabiti svoje mišice, da je lahko ljubko izstopila. Počutila se je kakor na potepu.

Simon je takoj naročil koktajl in Paule ga je strogo pogledala.

— Po taki noči bi morali piti vodo. — Odlično se počutim. In razen tega mi manjka poguma. Moral bom poskrbeti, da se ne boste preveč dolgočasi, in zato si nabiram sil.

Restavracija je bila skoraj prazna in natakali zlovin. Simon je molčal in je molčal še naprej, ko sta naročila kosilo. Paule se kljub temu ni niti najmanj dolgočasila. Čutila je, da je to hoten molk, da ima Simon že pripravljen razgovor za kosilo. Bil je menda vedno poln potuhnenih misli, kakor maček.

— Tako veliko bolj spominja, je nenadoma zametel, oponašaje krojača in Paule se je, presenečena, na glas zasmejala. — Kaj vedno tako odlično posnemate druge? — Se kar. Zal nimava veliko skupnih znanecv. Če bom posnemal mamo, boste rekli, da sem nedostojen. Pa vendar: »Ali nimate vtisa, da je nekoliko satena, malo bolj na desno, dalo več okolja, več toplote?«

— To je sicer nesramno, ampak zelo zadeto. — Vasega večeršnjega prijatelja si nisem dovolj ogledal. In razen tega je verjetno neposrednejši.

— Za trenutek je obmolnil. Paule se je nasmehnila.

— Res je.

● Odloemek iz knjige IMATE RADI BRAHMSA ... Izdala založba Lipa v Kopru, prevedel M. V., opremil M. Arnež

— Jaz pa sem le blede kopija ducata mladih, razvnelih fantov, ki so jim starši prisrbeli svobodo in poklic in ki delajo samo zato, da imajo kaj delati. Izgubili ste pri zamenjavi, mislim: za kosilo.

Napadnost v njegovem glasu je Paule prebudila.

— Roger je zadržan, je rekla. Drugače bi me ne bilo tu.

— Tega se zavedam, je rekel s takim žalostnim poudarkom, da se je zmedla.

Do konca kosila sta govorila še o svojih poklicih. Simon je oponašal celo razpravo, posvečeno zločinu iz strasti. Nenadoma, sredi zagovornikovega govora, je vstal in nameril prst v Paule, ki se je na vsi moči zabavala: — In vas, vas obtožujem, da niste izvršili svoje človečanske dolžnosti. V imenu pokojne žrtve vas obtožujem, ker ste zamenjali ljubezen, ker se niste zmenili za svojo dolžnost, biti srečni, ker ste živeli iz govori, z lažmi in v vdanostjo v usodo. Obsojeni bi morali biti na smrt, obsojeni boste na smoto.

Prenehal je in na dušek spil kozarec vina. Paule se ni niti premaknila.

— Strašna obsodba, je rekla in se nasmehnila.

— Najla, je rekel. Zame ni nič hujskega in neizogibnejšega. Nisear se bolj ne bojim. Kakor sicer tudi drugi ne. Toda nihče tega ne prizna. Mene pa včasih prime, da bi zatulil: strah me je, strah me je, ljubite me.

— Tudi mene, je rekla kakor nehoti.

njihovih šolskih forumov, se je razvila živahna razprava, kje naj bi bil sedež bodoče pedagoške akademije za Primorsko. Koprčani so bili mnenja, da bi bila taka šolska ustanova v Kopru prav potrebna, priznati pa so morali, da trenutno ni za to objektivnih prostorov, zlasti kar zadeva šolsko stavbo. Goričani pa so ponudili za pedagoško akademijo svojo novo stavbo v Novi Gorici, ki je bila namenjena centru za lesno stroko. Stavba sicer še ni do-

grajena, ima pa tudi internaf. Centra za lesno stroko v Novi Gorici ne bo. Svojevstveno rešitev so našli Goričani tudi za svojo učiteljsko gimnazijo: dva oddelka bosta v Novi Gorici, eden v Tolminu in eden v Idriji.

Sklep je bil, naj bi ustanovili posebno komisijo iz predstavnikov koprškega, goriškega in puljskega okraja, ki naj proučijo možnosti sodelovanja, skupnega finansiranja in lokacije bodoče šolske ustanove. — Z. L.

Beseda o štipendiranju

Nad vprašanjem, kaj smo do- slej napravili v našem okraju za svojo inteligenco in svoje strokovnjake, se moramo močno zamisliti. To je res težka in zahtevna naloga, vendar je ne bi smeli pustiti v nemar. Nekatera podjetja, občine in okraj resda štipendirajo, toda glede na možnosti in potrebe še vedno premalo, in še to večkrat sila nesmotno. Morda ne bi bilo napak, ko bi kadrovske vprašanje v okraju in v občinah postrili in ustanovili komisije (če jih še ni), ki naj bi ugotovile, kje in kakšni strokovnjaki so potrebni ter ustrezno temu vodile kadrovske politike. Tako se ne bi dogajalo, da bi imeli v eni panogi kadra preveč, v drugi gospodarski panogi pa premalo. Pri tem naj bi komisije mislile za več let naprej, ustrezno temu, v katero smer se bo gospodarstvo občine ali okraja razvijalo.

Važen faktor politike štipendiranja naj bi bil v bodoče tudi pravilnejši odnos med štipendistom in štipenditorjem. Večkrat se štipendist in štipenditor niti

ne poznata. Štipendist bi moral biti seznanjen z delom in razvojem podjetja ali ustanove, ki ga štipendira, poznati bi moral neke probleme, le tako se bo lahko ob vstopu na službeno mesto takoj vključil v proces dela. Oblika seznanjanja so lahko najbolj različne. Vsekakor bi bile poitniške prakse v podjetjih in ustanovah, prisotnost štipendista na zasedanjih delavskega sveta oziroma občinskih odborov zaželena oblika. Nemara ne bi bilo slabo, ko bi štipendist že v začetku vedel, kakšno delovno mesto bo ob koncu študija zasedel, saj bi mu bilo to večja spodbuda pri študiju.

Zaželeno bi bilo, da bi se občinske komisije za štipendiranje oziroma kadrovske komisije tesneje povezale s Klubom študentov okraja Koper in njegovimi občinskimi komisijami. Skupno naj bi izdelali kriterije za podeljevanje štipendij, ki naj bi postali moralna obveza tudi za podjetja ali ustanove v občini.

Drago Kocjančič

»FORMA VIVA 62«

Upravni odbor mednarodnega simpozija kiparjev »Forma viva« je te dni že razposlal razpis preko naših predstavništva v tujini ter likovnih organizacij za udeležbo na letošnjem simpoziju v Kostanjevici in Portorožu. Predvidevajo, da se bo letos zbralo 20 kiparjev iz raznih držav, med njimi 4 jugoslovanski umetniki. Prvih bodo letos povabili tudi

umetnike iz izvenevproslih dežel. Posebna strokovna komisija bo do konca aprila zbrala gradivo, simpozij pa bo zaživel 1. julija in bo trajal do konca avgusta. Po končanem srečanju bo upravni odbor — tako kot lani — izdal katalog, v katerem bodo med drugim vsi podatki o umetnikih, ki sodelujejo pri simpoziju, ter reprodukcije njihovih del.

sprehodu ali življenju, nekako hvalježnost, ker so večji od nje, tako različni in tako podobni obenem. Zagledali je pred seboj Marica, svojega moža, ki ga je zapustila hkrati z la- godnim življenjem, in obraz nekoga drugega, ki jo je zelo ljubil. In končno Rogerov obraz, edini obraz, ki ji ga je spomin kajal živga, na katerem so se menjali izrazi. Trije spremeljevalci v življenju neke žene, trije dobri spremljevalci. Kaj ni že to nekaj neizmernega?

— Ste žalostni? Je vprašal Simon. Obrnila se je k njemu in se nasmehnila, ne da bi odgovorila. Sia sta naprej.

— Rad bi, je pridružno rekel Simon, rad bi, da ... Ne poznam vas, ampak rad bi misliti, da ste srečni. Jaz, mm, jaz vas občudujem.

Ni ga poslušala. Bilo je pozno. Roger jo je bil morda klicati, da bi sku- kaj popila kavo. Morda je zamudila. Rekel je, da bi v soboto odšla, da bi preživela nedeljo nekje na deželi. Ali bo lahko dobila prost dan? Ali se bo njemu sploh še ljubilo? Ali pa je bila to samo ena tistih obljub, ki mu jih je ponosi izvila ljubezen, kadar (to je vedela) si življenja ni mogel predstavljati brez nje in kadar se mu je njuna ljubezen zazdelo tako očitna in močna, da se ji ni več izmakal. A brž ko je stopil skozi vrata, brž ko je na pločniku zavohal silni vonj svoje neodvisnosti, ga je spet izgubila. Med vožnjo je bila redkobesedna, Simonu se je zahvalila za kosilo in izjavila, da jo bo veselilo, če ji kdaj telefoni. Simon je nepremično gledal na njo, ko je odšla. Počutil se je silno neznosno do svojih spremljevalcev, na

ČESTITKA

DARIJU VALENTIČU iz Kopr. ki je te dni diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani, k diplomu čestitajo sošolci, prijatelji in znanci.

MALI OGLASI

OB VAŠIH OBISKIH V TRSTU ne izpustite obiska trgovine »MAGLIABELLA« na Corsu Garibaldi št. 11 (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas boste našli veliko izbiri pletenin, nogavic in perila za dame, gospode in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku! Proti izreku tega oglasa prejmete darilo!

MAGNETOFON, manjši, kupim. — Ivan Muvrin, krojač, Delnice.

NOVO GARAZO PRODAJ na Opel Record ali za Fiat 1100. Garaža je železne konstrukcije, obložena z deskami in se lahko montira v šestih urah. Informacije dobite v gostilni v Hrvatinih.

STALNO HONORARNO MOČ za vzdrževanje počitniškega doma v Piranu sprejme takoj trgovsko podjetje PETROL v Ljubljani. Ponudbe pošljite na PETROL, Ljubljana, Vošnjakova ulica.

PREKLIC

Preključujem neresnične besede zaradi očetovstva Alojza Celcarja iz Portoroža in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Terezija Vogrin,
Piran, Zupančičeva 22

OBJAVA

Obrtno podjetje »Elegant« Koper proda po sklepu upravnega odbora iz svojih osnovnih sredstev: 3 MOŠKE ŠIVALNE STROJE znamke »Necchi« na nožni pogon.

1 ZENSKI ŠIVALNI STROJ znamke »Neumann«, pogrezljiv, v brezhibnem stanju. Prednost pri nakupu imajo podjetja in družbene organizacije 14 dni po objavi. Po tem roku lahko stroje kupijo zasebniki.

ZAHVALA

Dne 1. marca se je za vedno poslovila od nas naša draga mama, teta in babica

URŠKA MAHNE

Zapustila nas je borka, partizanka od 1941. leta do osvoboditve. Junaška je prestala mučenja v italijanskih fašističnih zaporih. Zaradi posledic trpljenja nas je prežgodel zapustila.

Za požrtvovalno pomoč in sodelovanje ter za izkazano čast pokojni mami pri pogrebu se toplotno zahvaljujemo: osnovni organizaciji ZK iz Tovarne pletenin v Sežani, osnovni organizaciji ZK iz Tater, vsem ostalim družbenim organizacijam in vsemu prebivalstvu Tater.

Zaluzjoči:

hčerke Marija, Albina, Poldi, Francka, Vida in Ivanka z družinami; sestra Terezija, brat Ivan ter ostali sorodniki. Tatre, 2. marca 1962

osebe o posojilu, ki ga je prosilcu dala,

e) izjavo prosilca o višini posojila, ki jih je za to gradnjo že prejel iz družbenih sredstev.

Gospodarske organizacije morajo ponudbi priložiti poleg dokumentacije iz prejšnjih točk od a) do e) še:

- izpisek iz registra o vpisu,
- sklep delavskega sveta oziroma občinskega sveta, da odobrava zadolžitev ter izjavo o odstopu vsakoletnih sredstev sklada skupne porabe do višine dospelih anuitet v korist stanovanjskega sklada za vso dobo posojilne pogodbe (pristanelek na blokiranje sredstev),
- od banke potrjen izkaz o višini lastnih sredstev, s katerimi misli sodelovati pri gradnji,
- potrdilo banke o kreditni sposobnosti gospodarske organizacije,
- uradno listino o pravici uporabe stavbenega zemljišča.

Politično teritorialne enote morajo svoji pismeni ponudbi priložiti poleg listin iz točk 8) od a) do e) še tole dokumentacijo:

- sklep najvišjega organa politično teritorialne enote o najetju posojila po določbah o politično teritorialnih občinah in krajinah ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ št. 52/57),
- sklep najvišjega organa politično teritorialne enote, da bo leta v vsakem letnem proračunu zagotovila ustrezna sredstva za plačilo dospelih anuitet,
- dovoljenje politično-teritorialne enote, da sme banka v primeru zamude seči na njene proračunske rezerve za plačilo dospelih terjatev iz posojilne pogodbe,
- od banke potrjen izkaz o lastnih sredstvih, s katerimi misli sodelovati pri gradnji, listino o pravici stavbenega zemljišča.

Zavodi, ki so pravne osebe, ter družbene organizacije morajo poleg listin iz točk 8) od a) do e) priložiti ponudbi za posojilo še te listine:

- soglasje in zagotovilo ustanovitelj, da bodo vsako leto v proračunu zagotovljena sredstva za plačilo dospelih anuitet,
- poročevno izjavo ustanovitelja ali pristojne politično-teritorialne enote,
- od banke potrjen izkaz o lastnih sredstvih, s katerimi misli sodelovati pri gradnji, ki mora biti vidiran od banke, pri kateri ima svoj tekoči račun,
- listino o pravici uporabe stavbenega zemljišča.

9. Prošnje za posojila po tem natečaju se bodo sprejemale 20 dni po objavi v časopisu Slovenski Jadran, in sicer za investicije, ki se bodo začele izvajati v letu 1962, za investicije,

10. Udeleženci bodo o izidu natečaja obveščeni pisмено.

- 11. Ponudbe se napravi na obrazcu, ki ga izda banka, in se vlagajo pri Komunalni banki Sežana v zapечатem ovitku z označbo »drugi natečaj za posojila za gradnjo stanovanjskih hiš«, in sicer po pošti ali osebno.
- 12. Glede vsega drugega veljajo za natečaj določila zakona o finansiranju gradnje stanovanj.

Soglasam
Predsednik odbora
kreditnega sklada za zidanje
stanovanjskih hiš občine Sežana
Vladimir Fakin

Komunalna banka Sežana
direktor
Vincenc Trampuš

RAZPIS

Upravni odbor Stanovanjskega sklada občine Izola razpisuje na podlagi členov 10, 43, 46 in 47 zakona o finansiranju gradnje stanovanj (Ur. l. FLRJ št. 47/59) ter členov 10, 13, 15 in 24 pravnih Stanovanjskega sklada občine Izola in po sklepu, sprejetem na svoji redni seji UO dne 20. 2. 1962

V natečaj

za posojilo za dograditev stanovanjskih hiš za stanovanjske zadruge, ki gradijo na območju občine Izola, do zneska 25.000.000 dinarjev.

1. Natečaj za posojilo se lahko udeležijo stanovanjske zadruge.
2. Posojila bomo odobravalj ponudnikom, ki imajo ali bodo imeli dograjene stanovanjske hiše do III. gradbene faze (t. j. v surovem stanju pod streho) oziroma ki razpolagajo z materialom in gotovino, ki jim omogoča zgraditi hišo z lastnimi sredstvi do vključno III. gradbene faze.
3. Višina posojila za trosobno in večja stanovanja do 1.500.000 dinarjev.
4. Rok zgraditve hiše do 1963. leto.
5. Pogoj, pod katerimi bo odobreno posojilo:

- a) najnižja obrestna mera 2,5 %,
- b) najdaljši rok vračanja 30 let,
- c) rok vračanja posojila 1 leto po podpisu pogodbe.

6. Ponudnik mora položiti varščino do roka vlaganja ponudbe v višini 2 % od zaračunane posojila na bančni račun št. 602-11-857-03-229 pri Narodni banki, podružnica Koper. V primeru, da ponudnik odstopi od ponudbe, zapade varščina v korist sklada za kritje manipulativnih stroškov.

7. Ponudnik mora zavarovati zgradbo pri DOZ in zavarovalno polico vinkulirati v korist sklada. Izvršiti je vinkulirajo zastave pravice v zemljiški knjigi in preskrbeti odstopno izjavo na mesečne prejemke.

8. V ponudbi za odobritev posojila je treba navesti:

1. priimek, ime in naslov ponudnika,
2. višino zaračunane posojila,
3. dokumentacijo, ki obsega: a) odobren glavni projekt, b) predračun stroškov po potrjenem glavnem projektu, c) analizo sredstev v tranšah, d) izjavo o višini posojila, ki jih je že dobil iz drugih virov,
- e) listino o pravici uporabe stavbenega sveta.

9. Prednost pri odobravanju posojil bodo imeli ponudniki: — ki nudijo večjo soudeležbo, — ki ponudijo krajši rok odplačila, — ki ponudijo večjo obrestno mero, — ki dokažejo, da bodo dosegli nižje cene za stanovanjsko enoto.

10. Ponudbe za natečaj za posojilo z vso potrebno dokumentacijo morajo ponudniki vložiti v enem izvodu v zapечатem kuvertu z vidno oznako »Natečaj za posojilo za stanovanjskem skladu občine Izola, Industrijska ulica 7.

11. Rok vlaganja ponudb je do 20. aprila 1962.

Stanovanjski sklad občine Izola

SMRTNA NESREČA V ŠKOCJANU

Ko je v torek zjutraj 82-letna Marija Šav iz Bertokov neprevidno prečkala cesto na mostu čez Badaševce v Škocjanu pri Kopru, jo je z osebnim avtom podrl Lucijan Matkovič iz Pirana. Nesreče ni mogel preprečiti in je žena obležala na mestu mrtva. Ker je voznik Matkovič pri tem zapeljal na levo stran ceste, je vanj trčil motorist Adolf Drnovšek iz Ankaran, kar pa k sreči ni imelo hujših posledic.

Nepomirljivi v obstreljevanju tarč

V soboto zvečer so v Postojni zaključili tridnevno občinsko finalno tekmovanje posameznikov v streljanju z zračno puško za Zlato puščico. V kvalitetnem finalu so smeli nastopiti vsi strelci, ki so na predhodnih družinskih prvenstvih zadeli vsaj 250 od 300 možnih krogov.

V finalu je nastopilo 47 strelcev, z odličnim rezultatom in nepričakovano osvojitvijo Zlate puščice pa je zlasti presenetil član SD Hruševje Peter Škerjanc, ki je še mladinec. Za seboj je pustil vrsto znanih tekmovalcev, med njimi tudi inž. Krivca in Mikoletiča. Na tem tekmovanju je ponovno dosegel lep uspeh pionir Andrej Bratož, ki je z 266 krogi osvojil častno sedmo mesto.

Rezultati: 1. Peter Škerjanc 279 (SD Hruševje), 2. Andrej Mikoletič 272 (SD Center), 3. Nikola Maksimovič 271 (SD Borac), 4. Janko Požar 270 (SD Gozdar), 5. Amer inž. Krivec 268 (SD Gozdar).

Ker je na občinskem tekmovanju devet strelcev zadelo nad 200 od 300 možnih krogov, so si s tem priborili pravico za sodelovanje na bližnjem okrajnem prvenstvu posameznikov za Zlato puščico 1962.

V nedeljo je bilo v Postojni tudi ekipno prvenstvo postojnske občine za leto 1962 v streljanju z zračno puško. Nastopilo je deset štirilicinskih ekip strelskih druženj, zmagalo pa je moštvo strelske družine Center Po-

stojna v postavi Mikoletič, Jurca, Bratož in Glazar.

Rezultati (ekipno): 1. SD Center 1.029 krogov, 2. SD Gozdar 1.014 krogov, 3. SD Borac 982 krogov, 4. SD Hruševje 969 krogov in 5. SD Proletarec 953 od 1.200 možnih krogov.

Med posamezniki je bil najuspešnejši inž. Amer Krivec (SD Gozdar) z 277 krogi, slede pa Škerjanc (SD Hruševje) z 263, Jurca (SD Center) z 263, Djušič (SD Borac) 260 in Mikoletič (SD Center) 260 od 300 možnih krogov.

Po zaključku tekmovanja je pred-

sednik Obč. strelskega odbora Ernest Šav razglasil rezultate obeh tekmovanj ter pozval tekmovalce k nadaljnjim pripravam za dvig kvalitete ravni strelskega športa na Postojnskem. Najboljšim tekmovalcem je podelil diplome in praktične nagrade, za njim pa je spregovoril tekmovalcem še tehnični vodja strelskega odbora inž. Amer Krivec.

Ker v nedeljo zaradi naporov tekmovanj v ekipnem prvenstvu ni bilo mogoče izvesti tudi 2. kola občinske strelske lige, bo to tekmovanje te dni. A. Miklavčič

Strelsko tekmovanje žena

V nedeljo so v Kopru organizirali žensko strelsko tekmovanje

Mali rokomet

MLADINCI KOPRA SE UVELJAVLJAJO

V nedeljo je bil v Kopru prijateljski dvoboj v malem rokometu med Koprom in Rovinjem. Rovinje je zastopalo moštvo, ki sodi med najmočnejše v Hrvaški Istri, medtem ko so Koper zastopali pretežno mladinci. Renomirani gostje so zmagali s 30:19, kar je zelo časten izid za Koprčane. Pri Kopru zaslužijo pohvala mladi igralci Bandelj II., Sakšida, Trunkl in Cetin, medtem ko sta bila pri Rovinju najboljša Jelinčić in Sponza.

DJIJAKI MED SEBOJ

V soboto so se srečale v Kopru športne ekipe Šolskega centra koprarske stroke iz Kopra in Industrijsko-koprarske šole iz Pulja. Rezultati:

ROKOMET: Koper : Pulj 16:14 (11:7); MALI NOGOMET: Koper : Pulj 4:0 (2:0);

KOSARKA: Koper : Pulj 42:38.

UKREPI ZA VARSTVO ZDRAVJA IN HIGIENE

V tem tednu se je začelo zaščitno cepljenje otrok proti raznim nalezljivim boleznim. V teku je cepljenje proti črnim kozam za otroke, ki so se rodili leta 1961, 1960 in 1959, če še niso bili zaščitno cepljeni proti tej bolezni. Ponovno pa bodo cepljeni proti črnim kozam tudi šolarji prvih in zadnjih razredov osnovnih šol, kakor tudi tisti, ki so bili v prvih treh letih starosti že uspešno cepljeni proti tej nevarni bolezni.

Učenci, ki so se vpisali v prvi razred osnovnih šol v šolskem letu 1961-62, bodo istočasno s ponovnim cepljenjem proti črnim kozam ponovno zaščitno cepljeni tudi proti davici in tetanusu.

Predvideno je tudi cepljenje proti otroški paraliz za vso mladino do 20. leta starosti, če še ni bila zaščitno cepljena. To cepljenje bo s sodobno vakcino in se bo cepivo zaužilo z vodo ali drugo osvežujočo pljučo. Istočasno bodo cepljeni proti davici, oslovskemu kašlju in tetanusu otroci, ki so bili rojeni leta 1961 ter tisti, ki so starejši od osmih let, pa še niso bili proti tem boleznim cepljeni.

Te dni se je začela na vsem obalnem področju našega okraja splošna akcija za uničevanje glodalcev. Akcijo izvajajo posebne ekipe, trajala pa bo do srede aprila. Ker deratizacija poglajajo strup, ki je življenjsko nevarna, opozarjamo občane, naj pazijo na otroke in domače živali, da ne bodo prišli v stik z zastrupljenimi vabami.

DOKLEJ ŠOLA V KOVAČNICI?

Te dni so imeli v Šmarju pri Kopru zbor volivcev, na katerem so razpravljali o družbenem načrtu in o proračunu. Ena najbolj mučnih vprašanj je bilo vprašanje nove šole, ki je še vsa zavita v oblak meglenih postavk. Pouk v Šmarju imajo še vedno v zakajeni kovačnici in volivci so zahtevali, naj bi to stvar prej ko mogoče rešili. Nič manj žalostno ni bilo tudi vprašanje ceste, o kateri so že ničkolikokrat razpravljali in ki nezdružno propada. Letošnji družbeni načrt ji ni privoščil niti besedice. Tudi vprašanje vode, ki je bilo vse doslej nerešeno, bo bržčas še nekaj časa nerešeno. Volivci so ugotovili, da so to najbolj pereči problemi, ki tarejo Šmarje in za katere bi bilo potrebno, da bi jih rešili že v do- glednem času.

ČESTITKA

Marjanci Novak in Janezu Lenassiju čestitajo k poroki — domači.

krvodajalci

V preteklem tednu so se javili Postaji za transfuzijo krvi v Izoli naslednji krvodajalci:

DELAMARIS IZOLA: Slavka Gre-

gorič; SGP GRADBENIK IZOLA: Gabriel Bohinec, Dunja Rop; MAVRICA IZOLA: Milan Čotič; MEHANOTEHNIKA IZOLA: Ljubo Bera, Franc Čandl, Franc Grčič, Valerija Lazar, Darko Starc, Bernard Sinkovec;

OBLO IZOLA: Franc Baša, Emil Grabec, Baldomir Testen;

Obč. odbor SZDL IZOLA: Stane Rop.

Export-import

„FRUCTUS“

KOPER

sprejme v službo:

1. šefa oddelka za uvoz
2. pravnega referenta
3. administrativno moč

Pogoji:

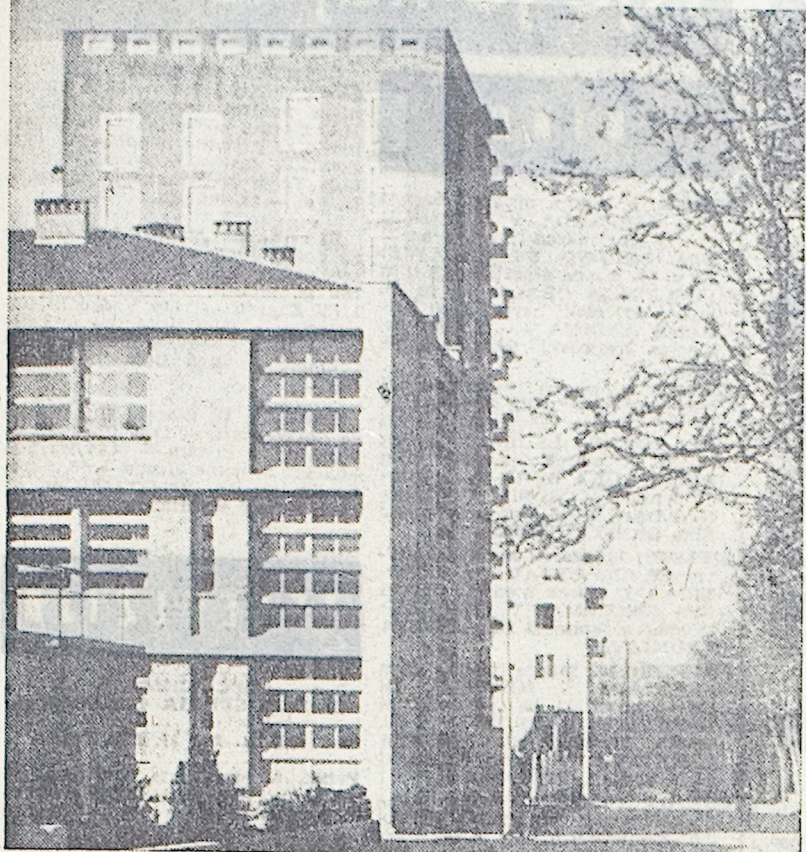
pod 1. poleg zahtevane strokovne izobrazbe v zunanji trgovini še obvladanje dveh tujih jezikov;

pod 2. pravna fakulteta;

pod 3. obvladanje dveh tujih jezikov.

Prošnje pošljite na upravni odbor podjetja do 15. marca 1962.

Pod 1. je zagotovljeno trosobno družinsko stanovanje.

Osnovna šola in nebotičnik v Kopru — delo Izolskega »Gradbenika«

GP »Gradbenik« v Izoli je bilo ustanovljeno leta 1951 z združitvijo manjših sorodnih podjetij »Edilit« in »Semedela« v Kopru. Skupno je bilo tedaj zaposlenih komaj dve sto ljudi. Imeli so nekaj mešalcev za beton in malto, ki so jih večji del sami skonstruirali. Krampov in lopat je bilo dovolj, toda manjkalo je sposobnih ljudi v operativni, ki bi vodili gradbeni dela. Trije tehniki so bili — vodilni in tehnični kader podjetja. Ljudje so bili še v šolah. Na raznih tečajih se je prekvalificiralo več zidarjev, mizarjev, elektro in vodnih instalaterjev ter drugih. Za silo je nekako šlo. Povpraševanje po gradbenih storitvah je raslo in že v začetku so ustvarjali celo do 400 milijonov dinarjev vrednosti gradbenih del.

V letih, ko je bilo na Koprskem veliko gradenj, si je delovni kolektiv podjetja čedalje bolj utrjeval in razširjeval svoj sloves. Čeprav je bilo na tem področju več gradbenih podjetij iz vse Slovenije, je »Gradbenik« uspešno, da je postal na raznih natečajih za prevzem del resen tekmelec celo bolje opremljenim v večjim gradbenim podjetjem. Med drugim je dokaz temu več pomembnih objektov: vinska klet v Kopru, koprski osnovna šola,

poštna palača, industrijsko-kovinarska šola v Kopru, garaža in delavnice »Autocommerce«, stanovanjski blok in desetinastropni nebotičnik v Kopru, 16 stanovanjskih blokov v Semedeli, 98 novih stanovanj v Izoli, osnovna šola v Sečoveljah, vrstne hišice v Semedeli, stanovanjsko naselje Splošne plovbe v Piranu, več poštinskih domov ob naši obali, 32 stanovanjskih blokov v Ljubljani, hala tovarne električnih aparatov »Tela« v Ljubljani, »Mehonoteknika« v Izoli, skladišče podjetja »Začimba« pri Portorožu in mnogi drugi objekti. Razen teh del pa je delovni kolektiv »Gradbenika« opravil tudi številne adaptacije in druge gradbene storitve.

Zdaj ima »Gradbenik« v delu nov zdravstveni dom v Kopru, upravno poslopje in studio Radia Koper, tri stanovanjske bloke v Semedeli, gradnjo trgovske in osnovne šole v Izoli, kjer bo tudi šeststanovanjski blok, upravno poslopje podjetja »Mehonoteknika«, restavracijo in motel na Loru, počitniške hišice »Elesa« v Simonovem zalivu, skladišče postojnskega podjetja »Nanos« v Luciji, obrat sušilnice portoroške »Začimbe« v Gradišču, prodajno-projektivni paviljon »Lito-stroja« v Ljubljani, za katerega

Pri gradbenem podjetju »Gradbenik« v Izoli proučujejo možnosti gradnje stanovanj za tržišče. To se pravi, da bodo gradili stanovanja za prodajo, tako kot na primer izdelujejo v tovarni avtomobile, ki jih potem prodajajo interesantom. V našem okraju smo zadnja leta veliko gradili. Toda stanovanjski problem bo še lep čas na dnevnem redu. Podjetja in tovarne si po svojih močeh prizadevajo omiliti stanovanjsko stisko vsaj za najnujnejše potrebe članov svojih kolektivov. V okviru stanovanjskih zadrug se je v zadnjem času razširila tudi individualna gradnja stanovanjskih hiš. Vendar se je izkazalo, da bi še mnogi interesi gradili stanovanja, če bi jim to čas dopuščal in če ne bi bilo tolikšnih zapletljivosti okrog nabave načrtov, gradbenega materiala, lokacij in zlasti strokovne delovne sile. V zvezi s tem smo obiskali naše največje okrajno gradbeno podjetje »Gradbenik« v Izoli, kjer smo zbrali podatke o problemih in razvoju naše gradbene dejavnosti.

dokončuje tudi 30-stanovanjski blok in otroški vrtec. Razen tega so v delovnem programu še druga večja in manjša adaptacijska dela.

V skrbi za lastne delavce so si zgradili samske domove v Kopru za 200 ljudi, v Ljubljani za 150 in z nadzidavo samskega doma v Izoli so pridobili nadaljnjih petdeset samskih stanovanj. V Ljubljani so dogradili šeststanovanjski blok za uslužbence in delavce ljubljanskega sektorja, medtem ko preurejajo več stanovanj v Kopru, Izoli in Piranu.

Vrednost vseh osnovnih sredstev je zadnja leta narasla na 184 milijonov dinarjev ob upoštevanju, da je mehanizacija v vrednosti okrog 86 milijonov dinarjev že iztrošena za približno 47,7 odstotka. Zato so zadnje čase sklenili poglobiti skrb za iskanje sredstev za nabavo nove mehanizacije.

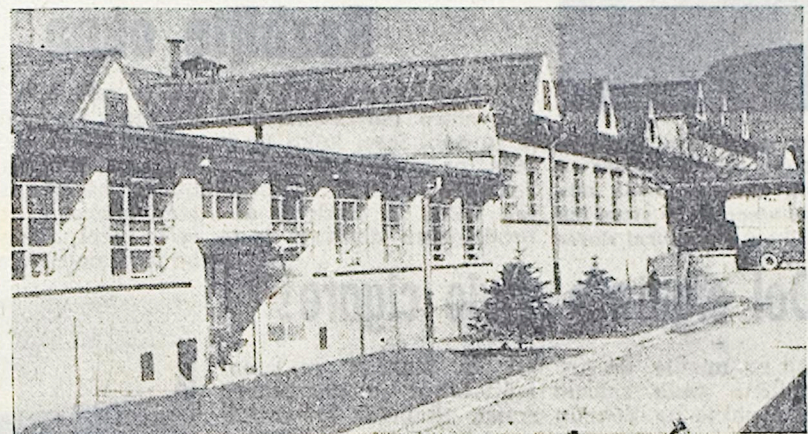
Predvsem jim gre za mehanizacijo za zemeljska dela pri gradnji objektov, ker postaja problem pomanjkanja nekvalificirane delovne sile čedalje bolj pereč. Z mehanizacijo zemeljskih del bodo zmanjšali stroške gradnje, privedli dotacije za menze in vzdrževanje naselij ter zmanjšali izplačila terenskih dodatkov in dodatkov za deževne dni. Ogledimo si naslednji račun: buldožer, tovornjak in bager lahko opravljajo trije ljudje in tako bi lahko pri zemeljskih delih s takšno mehanizacijo prihranili najmanj 30 nekvalificiranih delavcev. Letos so namenili okrog štirideset milijonov dinarjev (20 milijonov iz lastnih skladov in 20 milijonov iz najetih posojil) za nabavo 42-metrskega dvigala, hidravličnega grabalca in podobno. Z enakim

GP »GRADBENIK« V IZOLI PRIPRAVLJA PRESENEČENJE

Stanovanja po naročilu

števali bodo različne variante glede na potrebe posameznikov, vendar z zagotovitvijo stanovanjskega minimuma. Stanovanj ne bodo gradili v individualnih hišicah, pač v blokih, kar bo znatno pocenilo gradnjo. Cena garsonjere bo okrog milijon dinarjev, največje stanovanje pa bo veljalo od 3,5 do 4 milijone din. Grobe zasnove, projekte in elemente takšnega načina gradnje že imajo. Težave bodo najbrž okrog izbire lokacij in nabave potrebnih obratnih kreditov. Po uvedbi uredbe o avansih posluje »Gradbenik« z 270 milijoni dinarjev obratnih sredstev. Toda samo s tem si gradnje stanovanj za tržišče ne morejo omisliti, čeprav je morda novi sistem delitve dohodka po ekonomskih enotah in visoka zavest upravljalcev že pripomogla k znatnemu napredku celotnega podjetja.

Tovariš Dušan Barbič, ki že več let dela kot tehnik in je zadnja leta tudi na vodilnih položajih v gradbeništvu, meni, da mo-

Prenovljeni tovarniški prostori v Ilirsko-bistriškem »Lesonitru«

ustvarili pa so več kot 61 milijonov. Letošnje razmerje delitve dohodka za osebne dohodek in sklade pa je 75 : 25. Med gradbenimi podjetji v naši republiki je to najugodnejše razmerje v korist skladov.

Sedaj se resno pripravljajo na začetek gradnje stanovanj za tržišče in proučujejo lastne možnosti ter izkušnje sorodnih podjetij v Ljubljani in Mariboru.

Izbrali bodo najboljši projekt, ki bo racionalen in hidropen širokem krogu državljanov. Upo-

mo je klima blaga, zagotovljena dela skozi vse leto. Toda namesto tega se dogaja, da se zavlačuje najprej izdelovanje načrtov, potem se začne lov za sredstvi, izvajalci pa postavljajo največkrat prekratke, skoraj nemogoče roke izvedbe del. To vpliva na kakovost in vrednost gradnje. Izsiljevana gradnja pa ne more vplivati niti na boljše organizacijo dela, čeprav so na razpolago tudi najmodernejša sredstva.

G. BARUČA

Z OBISKA PRI PRIDNIH ŠMARSKIH KOVINARJIH

POSTAVILI SO SE NA NOGE

Obrat kovinske galanterije v Šmarju nad Koprom poslej na trdnih temeljih

Nagrajenca Alojz Palčič in Silvan Kandido pri delu

Te dni smo obiskali obrat ljubljanske tovarne kovinske galanterije v Šmarju nad Koprom. V razgovoru s člani kolektiva: predsednikom obratnega delavskega sveta, predsednikom sindikalne podružnice, sekretarjem obrata in obratovodjo smo med drugim zvedeli, da se je ta obrat za razliko od svoje prednice — bivše tovarne elektro-radio mehanike »Erma« že razvil v solidno proizvodno enoto, ki ima trdne temelje in vse pogoje za nadaljnjo rast.

Kolektiv se je v začetku boril s težavami, da je preusmeril proizvodnjo elektro-radio mehanike v povsem drugo stroko: kovinske izdelke za usnjeno galanterijo, galvaniko, za industrijsko obrt in široko potrošnjo, kakor tudi v izdelovanje orodij za te proizvodne panoge; povedali so nam, da so

imeli težave predvsem v usposabljanju kadrov. Te težave je imela tudi »Erma«. Njena dejavnost je bila še zahtevnejša. Za kraje brez industrijske tradicije je težava s kadri razumljiva. Toda danes ima ta mladi kolektiv, ki šteje 132 članov, že dokajšnje izkušnje. Na strokovnih tečajih in seminarjihma, V bodoče bomo morali spri-

se je usposobilo več mladih ljudi. Ti upravljajo danes s stroji kot stari mojstri svoje stroke. Trije domačini so se vrnili iz strokovnih šol, drugi pa si čedalje bolj prizadevajo izpopolniti svoje znanje.

— In kako ste si nabavili strojno opremo? — smo vprašali obratovodjo.

— »Ermino« strojno opremo smo prodali in iz izkupičkom nabavili nekaj ekscentričnih stiskalnic. Za nabavo drugih strojev pa nam je precej pomagal kolektiv naše matične tovarne v Ljubljani. Tako znaša skupna vrednost naših osnovnih sredstev že kar 120 milijonov dinarjev. V bodoče pa imamo namen kar se da avtomatizirati proizvodnjo. Povpraševanje po naših izdelkih je vedno večje. Lani smo jih celo izvozili za okrog šestnajst milijonov dinarjev.

— Kaj že vse izdelujete?

— Nič manj kot sto šestnajst artiklov. Toda naštejmo samo nekatere: okovja, ročaje, kotnike, ključavnice za usnjene torbe in kovčke, zapornike za čevlje, najrazličnejše vijake, okrasne tapetniške in druge žebeljčke ter vrsto podobnih predmetov. Samo konversivnih nožkov bomo po dotedanjih naročilih izdelali letos okrog trideset milijonov komadov. Veste, cenejši smo od naših konkurentov. Zato imamo toliko dela!

— Dobro, kako se potemtakem izkazuje pri vas finančni učinek?

— Od leta 1958, ko smo obrat ustanovili, smo do lani delali le poskusno. Toda navzlic temu smo leta 1959 realizirali 219 milijonov dinarjev vrednosti proizvodnje, lani smo izdelali že 259 ton blaga v vrednosti 282 milijonov dinarjev, za letos pa predvidevamo, da bomo izdelali 261 ton kovinskih izdelkov v vrednosti 313 milijonov dinarjev. Povprečje osebnih dohodkov je pri nas večje, kot je republiko in občinsko. Kdor je priden pri delu, zasluži tudi več kot trideset tisoč dinarjev na mesec. Redno odplačujemo vse obveznosti — tudi dolgoročno posojila, ki jih je najela bivša »Erma«. V bodoče bomo morali spri-

čo predvidene avtomatizacije proizvodnega postopka kajpak več prigrisporiti za sklade.

Sekretar obrata je v zvezi z dosedanjim razvojem in načrti še dejal:

— Možnosti in pogoje imamo. Ljudem je obrat pri srcu in ni več tistega nezaupanja ali bojzani, da ne bo šlo, kot je bilo svojčas. Vsak dan dobivamo prošnje za zaposlitev. Najmanj še toliko ljudi, kot jih imamo, bi se pri nas radi zaposlili. Zaradi načrta o avtomatizaciji pa novih ljudi ne bomo mogli več jemati v zaposlitev. Pač pa bi bilo za še večje uspehe v proizvodnji nujno potrebno rešiti problem vode. Dvakrat na leto nam je celo po dva meseca pri manjkuj. Voda nam je potrebna zlasti za galvaniko. Ta problem smo si prizadevali sami rešiti, vendar nam ni uspelo, ker urejujejo preskrbo vode tudi za naše področje po enotnem načrtu za preskrbo z vodo celotnega obalnega področja. Zato moramo čakati na dokončno rešitev tega problema. Začasno imamo namen zgraditi lasten rezervoar. Pri tem nam bo pomagala tudi okrajna Vodna skupnost, saj bo s tem začasno preskrbljeno z vodo za vse potrebe Šmarja. Do sedaj smo si v sušnih mesecih pomagali s prevažanjem vode iz bližnjih izvirkov. To precej stane. Zato upamo, da bo

Nov stanovanjski blok v Šmarju. Zgradil so ga, da bi izboljšali življenjske razmere članov kolektiva. Sicer pa imajo v obratu TKG veliko razumevanja tudi za druge šmarske probleme

Tudi dekleta so se dobro izurila pri strojih v šmarskem obratu tovarne kovinske galanterije. V ospredju zgleđa delavka Elvira Grizonič

mo s skupnimi močmi zgradili rezervoar že letos.

Predsednik obratnega delavskega sveta meni, da je z ustanovitvijo treh ekonomskih enot: proizvodnja kovinske galanterije, pomožne delavnice (orodjarna in druge) ter ekonomska enota splošne uprave, v kolektivu in med posamezniki več interesa za delo v proizvodnji ter za probleme obrata in celotne tovarne.

— V začetku so bili mnogi med nami z eno nogo v tovarni, z drugo pa na svojih bornih kmetijah. Interes za delo v tovarni je zdaj večji. Ljudje se zavedajo, da jim tovarna daje izdatnejši kos kruha, če ga s svojim delom seveda tudi zaslužio. Pri nas smo prav spričo večje zainteresiranosti pri delu uvedli razen nagrajevanja po učinku tudi nagrajevanje po

sameznikov zlasti glede disciplin, prizadevnosti in podjetnosti. Nedavno smo nagradili tri najboljše: Avgusta Palčiča, Silvana Kandida in Elviro Grizonič. Po njih se zdaj zgledujejo vsi.

— V čem pa se v vašem kolektivu odraža skrb za izboljšanje življenjskih razmer zaposlenih?

Na to nam je odgovoril predsednik sindikalne podružnice.

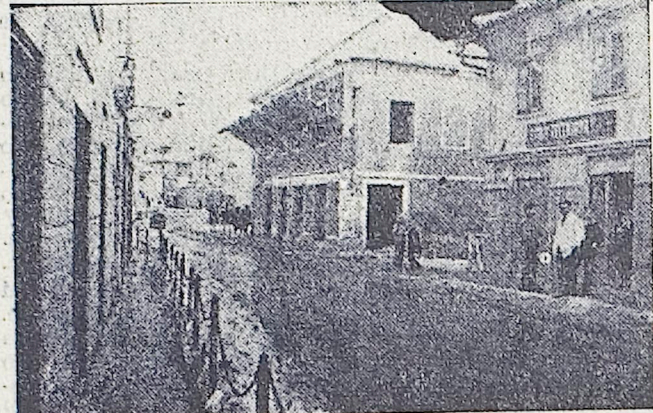
— Zgradili smo stanovanjski blok: tri družinska, eno garsonjero in dve samski stanovanji. Preuredili smo menzo. V njej dobijo zaposleni izdaten topli obrok za šestdeset dinarjev. Imamo lastno obratno splošno ambulanto in zobno ambulanto. Zdravniki ordinirajo po dvakrat na teden. Za vse to in za tehnično zaščito pri delu (ograde strojev) smo doslej uporabili več kot 31 milijonov dinarjev. Od tega zneska smo dobri dve tretjini prihranili sami. Naše delavsko prosvetno društvo »Svoboda« se je tesno povezalo z vaškim prosvetnim društvom v Šmarju. Tako imamo skupni klub, v katerem vzdržujemo upravitelja, čitalnico, knjižnico in druge pripomočke za kulturno-prosvetno dejavnost. Nedavno smo obnovili prostovoljno gasilsko društvo. V njem sodelujejo vsi domačini in tudi vaščani s Puč. Na tak način skušamo kar najtežnje sodelovati pri reševanju vseh problemov kraja. Pri ljudeh imamo dokajšnje razumevanje. In če bomo tako nadaljevali, bomo dosegli še marsikaj za izboljšanje življenjskih razmer v teh pasivnih krajih Slovenske Istre. G. Baruča

Prvi astronaut kmalu na Mesecu

Rusi so sila previdni, kadar kaj napovedujejo in sila velikiodušni, kadar se s čim bahajo. Polet prvega sputnika so najavili pol leta prej v suhoparni notici, ki je bila dolga vsega skupaj 10 vrstic. Seveda ni te vesti nihče na Zahodu niti

opazil, in če jo je že kdo opazil, je ni vzel kdo ve kako resno. Morda da nekaj podobnega slutiti tudi članek, ki ga je pred kratkim napisal znanstvenik Demin. V »Ekonomičski gazetli« V njem pravi, da sodi polet vesoljske ladje

na Mesec in njen pristanek na tem Zemljinem spremeljevalcu med največje probleme vesoljskih raziskav. Prav gotovo bo frčal prihodnji Gagarin dlje kakor prvi astronauti, zakaj Rusi se pri raziskovanju vesolja ne ponavljajo, vsak polet pomeni nov korak dalje. Demin v svojem članku tudi piše, da so doslej na Luni ugotovili led, vendar kemične sestave mesečeve površine in izvora tega ledu še niso razvozlati. Sovjetski znanstvenik na kraju dodaja, da ni več daleč dan, ko bo prvi človek pristal na Mesecu in se vrnil na Zemljo.

Sredi Postojne bo zrasel nov hotel, ki ga to naše svetovno znano turistično središče nujno potrebuje. Največja ovira za njegovo zgraditev je bila Sakova hiša, ki jo je treba zato odstraniti in so te dni že začeli podirati njene trdne stene (na sliki). Novi hotel bo Postojni omogočil še večji turistični sloves

Italijanska pevka Mina si je nrla pot tudi v tujino. Te dni nastopa na nekaj varietetskijh prireditvah na Dunaju. Posnelli so jo tudi za avstrijsko televizijo (na sliki)

Dol cigarete, živio cigare!

Nikar ne mislite, da gre za politično geslo kakšne stranke neke na Zahodu

NAJBOLJ SE BOJE SMRTI — ZDRAVNIKI

Skupina ameriških psihologov si je zadala nalogo, da bo napravila anketo o tem, kdo se najbolj boji smrti. To anketo so delali po poklicih. Vsi osupli so ugotovili, da se smrti najbolj boje zdravniki, med študenti pa medicinci. Razlaga: gotovo so si takšen poklic izbrali zaradi zavestnega ali pa podzavestnega strahu pred smrtjo.

ali za kakšen reklamni trik! Stvar je vse preveč resna. Skupina britanskih znanstvenikov je namreč ugotovila, da rakasta obolenja povzročajo cigarete, da pa so manj rakastih obolenj opazili pri kadivcih, ki »vlečejo« pipe ali cigare. Zaradi tega so vladi predlagali, naj podraži cigarete in poceni cigare in tobak za pipe.

pa je povabilo ljudi, naj mečejo v šipe kamne. Trije zadetki stanejo 100 dolarjev. Naj bo kakor hoče, ljudje najbrž nimajo pri tem takšnega užitka, kot če bi razbijali steklo iz zlobe in z malce tveganja.

Razbijte okna

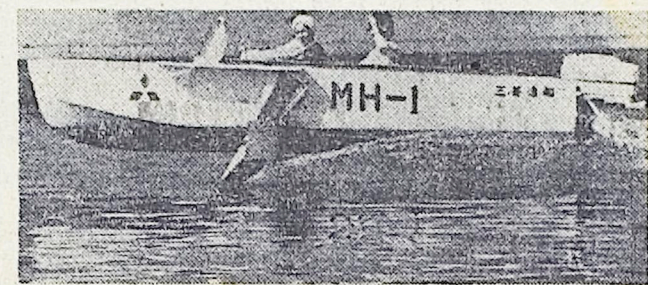
Polkovnik ameriške letalske obrambe Barney Oldfield je te dni novinarjem izjavil, da je ameriška služba za nadzorovanje vesolja ugotovila, da kroži okoli Zemlje sovjetska vesoljska ladja. Američani domne-

V vesolju kroži mrtev astronaut?

Polkovnik ameriške letalske obrambe Barney Oldfield je te dni novinarjem izjavil, da je ameriška služba za nadzorovanje vesolja ugotovila, da kroži okoli Zemlje sovjetska vesoljska ladja. Američani domne-

vajo, da je v njej mrtev astronaut. Zadnja stopnja rakete se ni ločila od kabine.

Sodijo, da so to raketo Rusi izstrelili 15. maja 1960. Nekaj dni po izstrelitvi so sovjetski znanstveniki izjavili, da jim je poskus spodletel. Nekako ovirajo, da je to človeka ne bo do pošiljali v vesolje prej, dokler ne bo njegova varnost povsem zagotovljena. Tedaj je agencija TASS tudi uradno izjavila, da so z vesoljsko ladjo izstrelili 1 tko-pilota, ki je velika kakor človek. Ameriški polkovnik je nazadnje dejal, da je ameriška služba za nadzorovanje ugotovila številne prenečene poskuse Sovjetske zveze v vesolju. Vse to so ugotovili z letali U-2, vendar tega doslej niso objavili.

Sportni letelci čolni, kakršne zdaj že serijsko izdelujejo na Japonskem. Seveda pa si jih zaradi razmeroma visokih proizvodnih stroškov lahko privoščijo le petičnejši posamezniki, medtem ko jih imajo največ razne športne in turistične organizacije

Revolucionarni pisalni stroj

Po desetih letih proučevanja in preizkušajna so v Ameriki izdelali tak pisalni stroj, ki mu strokovnjaki obetajo rožnato prihodnost. Na zunaj se novi pisalni stroj kdo ve kako ne razlikuje od navadnega, toda samo toliko časa, dokler ne

udarite po tipki. Valj tega električnega pisalnega stroja se vodoravno ne premika. Črke ima vtisnjene na posebni glavi, ki je nekako tako velika kakor žoga za namizni tenis. Udarce po tipki zavrti glavo tako, da potem odtisne pravo črko. Vse to zamotano delo pa opravljajo miniaturni elektronski možgani. Glavo je mogoče menjati tako preprosto, kakor menjavamo sedaj na pisalnem stroju trak. Vsaka glava ima seveda svoje posebne črke. Pri vsej tej zadevi je najbolj zanimivo to, da stroj

ni kdo ve koliko dražji od »klasičnega« .

KRPAMO LUKNJE

Svoje dni je bilo v Chicagu zelo zabavno. Za vsak nič so se med seboj pokali gangsterji. Ni bilo dne, da ne bi kje, ropotalo. Al Capone je imel v mestu tako močno vojsko »revolverašev«, da bi spravi v kozlj rog vso mestno policijo. Ljudje so se na to navadili in businessmeni so se hoteli s tem okoristiti. Neki krojač je dal v izložbo takšno vabilo: »Hitro in poceni popravljamo luknje, ki so jih povzročile kroglice iz revolverjev, pušk ali mitraljezov, ne glede na to, kakšna je tkanina vaše obleke.«

Motor na žganje

Francoski inž. De Lage je skonstruiral prav svojevrsten eksplozivni motor, ki ga lahko poganja vsaka tekočina, ki ima v sebi nekaj alkohola. Njegov motor lahko poganja konjak, brinovec, whisky in druge žgane pijače; razen alkohola pa

more De Lageov motor rabiti tudi olje, plin in celo — bencin. Izumitelj tega »motorja, ki žre vese«, trdi, da lahko doseže s steklenico konjaka 6000 obratov na minuto. Motor je sila preprost, saj nima niti ventila niti karburatorja.

Kje je kaj te dni

KINO

KOPER: 9. marca mehiški barvni film SERENADA V MEKSIKU; 10. in 11. marca jugoslovanski film SKUPNO STANOVANJE; 12. in 13. marca ameriški CS film POSLEDNJA OBALA; 14. in 15. marca sovjetski barvni film ZORANA LEDINA — I. del; 16. marca francoski film AFERA NINA B.

IZOLA: 9. marca jugoslovanski film TRI CETRTINE SONCA; 10. in 11. marca sovjetski barvni film ZORANA LEDINA — I. del; 12. in 13. marca francoski film AFERA NINA B.; 14. in 15. marca ameriški CS film POSLEDNJA OBALA; 16. marca japonski film SKRITA TRDNJAVA.

SMARJE: 10. marca ameriški barvni CS film USPAVANA LEPO-TICA; 11. marca mehiški barvni film SERENADA V MEKSIKU; 14. marca japonski film SKRITA TRDNJAVA.

SKOPJE: 10. marca barvni film SERENADA V MEKSIKU; 11. marca ameriški barvni CS film USPAVANA LEPO-TICA; 13. marca japonski film SKRITA TRDNJAVA; 15. marca francoski film AFERA NINA B.

POSTOJNA: 10. in 11. marca francosko-španski VV film PRODAJALKA VIJOLIC; 13. in 14. marca italijanski barvni film NE POZABI ME; 15. in 16. marca jugoslovanski film PRVI MESCAN MALEGA MESTA.

PIVKA: 10. in 11. marca italijanski film GENERAL DELLA ROVERE.

PRESTRANEC: 11. marca francoski film NAPOLEONOV OFICIR.

SEZANA: 9. marca francoski CS film BLAGO Z OBALE DURANCE; 10. in 11. marca francoski CS film NESREČNIKI — I. del; 13. in 14. marca francoski film NESREČNIKI — II. del; 15. in 16. marca jugoslovanski film LOV ZA MOTORJEM

RADIO KOPER

PROGRAM OD 9. DO 17. MARCA 1962

POROČILA VSAK DAN ob 7.30, 13.30 in dnevnik ob 15.00.

PETEK, 9. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.45 Tečaj italijanskega jezika II. del (ponovitev) — 13.40 Poje zbor Slovenske filharmonije — 14.00 Vedre in popularne — 14.30 Odločki iz opere »Mojstrov mladost« Viktorja Raichera in »Obdobje ljubezni« Dimitra Vilkova — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Domače aktualnosti — 15.40 Glasbena medigra.

SOBOTA, 10. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Majhen koncert zabavne glasbe — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Petnajsti minut z ansambлом »Beneški fantje«.

NEDELJA, 11. marca: 8.40 Z vedro pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša repertoar: OZELENELI KRAS — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Dinah Shore — 10.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Pojo »Fantje na vasi« — 15.30 Igrajo veliki zabavni orkestri.

PONEDELJEK, 12. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Odločki iz oper — 14.30 Od ansambla do orkestra — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 13. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 V ritmu z malimi ansambli — 14.00 Paleja zabavnih popevk — 14.30 Sola in življenje: Ob letu telosa — vzgoje mladih — 14.50 Poje mladinski zbor iz Hrpelj p. v. M. Zege — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Tečaj italijanskega jezika II. del — 15. lekcija.

SREDA, 14. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.45 Tečaj italijanskega jezika II. del (ponovitev 15. lekcije) — 13.40 Zabavni zvoki — 14.00 Odmevi iz Jugoslavije — 14.30 Za oddih in razvedrilo vam igrajo in pojo Ray Antony, Eddie Cochran, Marian McPartland, Anie Corder in »I Barlmar« — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje zbor iz Podnanosa p. v. I. Jelerčiča.

CETRTEK, 15. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Simfonični portret Irvinga Berlina — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Melodije za prijetno popoldne — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Tečaj italijanskega jezika — II. del — 15. lekcija.

PETEK, 16. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.45 Tečaj italijanskega jezika II. del — ponovitev 16. lekcije — 13.40 Poje zbor RTV Zagreb — 14.00 Vedro in popularno — 14.30 Operetne melodije — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Domače aktualnosti.

SOBOTA, 17. marca: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Majhen koncert zabavne glasbe — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Nekaj veselih in poskočnih.

TELEVIZIJA

SPORED STUDIA LJUBLJANA

OD 11. DO 17. III. 1962

Petek, 9. marca: 19.30 DOMA IN NA TUJEM — novinarska oddaja; 20.20 Spored jugoslovanske kinoteke: NASA GOSTOLJUB-NOST — v glavni vlogi Buster Keaton — uvodna beseda France Brenk.

Sobota, 10. marca: 22.15 POSTNA KOČIJA — serijski film.

Nedelja, 11. marca: 10.30 VETER — serijski film; 10.55 DRŽAVNO EKIPNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU — prenos iz Doma sindikatov v Kranju — komentar Tomaž Teršek; 18.00 V NEDELJO POPOLDNE — za ključna oddaja — 18.15 PRENOS SPORNEGA DOGODKA IZ ITALIJE — komentar v slovenščini; 20.45 KARIERA NIKODIMA DIZME — celovečerni jugoslovanski film.

Ponedeljek, 12. marca: 21.30 UKRADENI OTROCI — dokumentarna oddaja.

Sreda, 14. marca: 18.00 MALI VRTILJAK — zabavna oddaja za otroke; 18.40 S KAMERA PO AFRIKI — serijski film; 19.05 SODOBNA KIRURGIJA (Njen razvoj pri nas) — poljudnoznanstvena oddaja; 19.30 TV OBZORNIK.

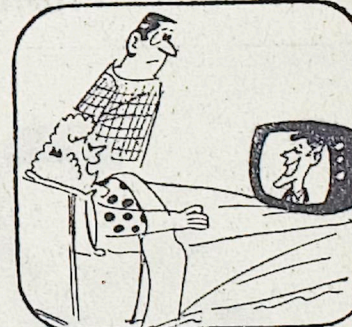
Cetrtek, 15. marca: 20.20 DOKUMENTARNI FILM; 20.30 Primož Kozak: AFERA — prenos iz Drame SNG v Ljubljani.

Petek, 16. marca: 19.30 DOMA IN NA TUJEM — novinarska oddaja; 20.20 S TV PO SVETU: GANA; 20.35 SPOZNAVJAMO SVET IN DOMOVINO — javna mladinska oddaja.

Sobota, 17. marca: 22.15 POSTNA KOČIJA — serijski film.

— Pa saj je bila dobra, dokler je niste oblekli!

— Nikoli si ne bi mislila, da mi bo kdaj Gregory Peck ležal pri nogah...

Allan Edgar Poe

Zlati hrošč

Gotovo se spominjate, da takrat, ko sem šel k mizi in sem hotel hrošča narisati, nisem našel papirja tam, kjer sem ga navadno imel. Pogledal sem v predal, pa ga tudi tam nisem našel. Preiskal sem svoje žepe in upal, da bom našel kako staro pismo. Zati-pal sem pergament. Zelo natančno vam pripovedujem, kako je zašel pergament v moj žep, to pa prav gotovo zaradi tega, ker so se mi te okoliščine posebno močno vtisnile v spomin.

Nedvomno mi boste rekli, da imam močno domišljijo, vendar drži, da sem takoj odkril nekako zvezo. Spojil sem dva člena velike verige. Na oboklju je ležala velika ladja, nedaleč od nje pa pergament — ne papir — in na njem je bila narisana lobanja. Gotovo boste vprašali, kje je tu kakšna zveza? Naj vam povem, da je lobanja ali mrtvaška glava zelo znano znamenje morskijh razbojnikov. Pri vsakem spopadu izobesijo zastavo z mrtvaško glavo.

Rekel sem, da je bila tista krpa pergament, ne papir. Pergament je zelo trpežen, skoraj neuničljiv. Nepomembne zadeve le poredkoma pišejo na pergament, vsaj za vsakdanje pisanje ali risanje še daleč ni tako pripraven kakor papir. Ta premislek mi je odkril nekaj poseben pomen, nekakšno zvezo z mrtvaško glavo, in prav sem storil, ko sem opazoval tudi to, kakšno obliko ima pergament. Čeprav je bil en vogal odtrgan, je bilo mogoče videti, da je bila njegova prvotna oblika pravokotna. Dejansko je bil prav takšne oblike, kakršno bi lahko izbrali za pomemben zapis, za poročilo o nečem, kar mora dolgo ostati v spominu in kar mora biti skrbno shranjeno.

»In vendar ste rekli,« sem mu segel v besedo, »da lobanje še ni bilo na papirju, ko ste narisali hrošča. Kako ste potemtakem mogli dobiti zvezo med ladjo in lobanjo, če je bila ta po vaši lastni misli narisana (kdo je to storil in kako neki je to napravil?) šele tedaj, ko ste že skicirali skarabeja?«

»Res, okrog tega se vrti vsa skrivnost, čeprav sem to reč raz-

meroma lahko rešil. Bližal sem se ji z varnimi koraki, zato sem lahko prišel do enega samega zaključka. Sklepal sem na primer takole: ko sem risal hrošča, na pergamentu ni bilo videti lobanje. In ko sem risbo končal, sem jo dal vam in vas ves čas opazoval, dokler je niste vrnili. Lobanje torej niste narisali, vi, in nikogar drugega ni bilo zraven, ki bi bil to lahko storil. In vendar je bila risba pred menoj.«

Ko sem prišel tako daleč, sem se skušal spomniti prav vsakega dogodka v tistem času, in posrečilo se mi je, da sem si vse različno priklical v spomin. Vreme je bilo mrzlo — komu naj bom hvalečni za to redko in srečno naključje? — in na ognjišču je gorel ogenj. Med hojo sem se bil ugrez, zato sem sedel pri mizi. Vi pa ste si potegnili stol prav blizu kamina. Tisti hip, ko sem vam dal v roko pergament in ko ste ga začeli pregledovati, je prišel v koč Volk, novofunlandski pes, in vam skočil na rame. Z leve roko ste ga gladili, in ga držali od sebe, desna roka, ki ste v njej imeli pergament, pa vam je mlahavo omahnila na kolena, da ste jo držali prav blizu ognja. Za trenutek sem že pomislil, da se je pergament vnel in sem vas hotel že opozoriti, a preden sem mogel spregovoriti, ste odmaknili roko in ga pričeli ogledovati. Ker sem upošteval vse te podrobne posameznosti, nisem niti za trenutek podvomil, da je bila vročina tista neznana moč in da je ta pričarala na pergament lobanjo, ki sem jo zdaj videl narisano na njem. Saj dobro veste, da so že od pradavnih časov bili in so še zdaj kemični pripomočki, s katerimi je mogoče pisati na papir ali na pergament tako, da črke postanejo vidne samo tedaj, če jih izpostavimo vplivu ognja. Kobaltov klorat raztopljen v aquí regii in razredčen s štirikrat toliko vode, kolikor sam tehta, so včasih že uporabljali v ta namen. Z njim dobimo zeleno barvo. Kobaltov klorid, raztopljen v solitni tekočini da rdečo barvo. Te barve izginejo za daljši ali krajši čas, ko se snov, ki smo z njo pisali, posuši, vendar se znova pokažejo, če jih izpostavimo vročini.

Potem sem začel skrbno ogledovati mrtvaško glavo. Risba je bila na robu — to se pravi tam, kjer je bil rob risbe najbližje robu pergamentne pole — dosti razločnejša kakor drugod. Bilo mi je jasno, da vročina ni učinkovala dovolj in ne povsod enako. Takoj sem podneli ogenj in izpostavil vsak del pergamenta žareči vročini. Najprej je bil edini uspeh ta, da so tanke črte pri lobanji postale močnejše. Ko pa sem poskus nadaljeval, se je na polji v vogalu, na tistem mestu, ki je bil v diagonali nasproti mestu, kjer je bila narisana mrtvaška glava, pokazala podoba nečesa, kar se mi

je spočetka zdelo podobno kozlu. Po natančnejšem ogledovanju pa sem se prepričal, da je v resnici kozliček.

Zasmejal sem se in rekel:

»Gotovo nimam pravice, da bi se vam smejal, zakaj milijon in pol je preveč resna stvar. Toda zdaj ne morete skleniti tretjega člena svoje verige, ker gotovo ne boste našli zveze med morskimi razbojniki in kozlom. Saj veste, da morski razbojniki nimajo nikakršnega opravka s kozli in da ti sodijo bolj v kmetijstvo.«

»Rekel sem že, da podoba ni predstavljala kozla.«

»No, saj je kozliček nekaj prav podobnega.«

»Skoraj, toda ne popolnoma,« je rekel Legrand. »Morda ste že kdaj slišali o kapitanu Kiddu (slov. kozel). Tako sem imel to podobo za nekako besedno igró ali za hieroglifski podpis. Rekel sem podpis, saj je bil na takem mestu, da se mi je ta misel naravnost vsiljevala. Mrtvaška glava v nasprotnem vogalu pa je bila prav tako podobna nekakemu znamenju ali pečatu. Zelo pa me je zmedlo, ker je manjkalo vse drugo, to je poglobitvi del mojega dokumenta, ki sem ga imel v mislih. Tekst mojega konteksta.«

»Si kar predstavljam, kaj hočete s tem povedati — pričakovali ste, da boste med pečatom in podpisom odkrili pismo.«

»Uganili ste. Nekaj podobnega sem pričakoval. Pravzaprav pa se nisem mogel upirati slutnjam, da me čaka velika sreča. Ne morem povedati, zakaj. Mogoče so Jupitrove neumne besede, češ da je hrošč iz čisteга zlata, močno vplivala na mojo domišljijo? Potem pa še ta vrsta dogodkov in naključij, in vse to je bilo tako čudno ne-navadno. Ali vam je jasno, kakšno naključje je bilo, da se je vse to dogodilo prav tistega dne, ki je bil edini v letu tako mrzel, da smo morali zakuriti ogenj, in da bi brez ognja, ali če ne bi bil pes prišel v kočo prav tisti trenutek, nikoli ne bi bil opazil lobanje in bi nikoli ne dobil v roke zaklada?«

»Kar nadaljujte — nestrpno vas poslušam.«

»Gotovo ste slišali marsikatero zgodbo, ki kroži med ljudmi, tisoč nejasnih govoril, ki se širijo in pripovedujejo o zakopnem denarju, češ da so ga Kidd in njegovi tovariši zakopali nekeje na atlantskem obrežju. Te govorice so morale imeti nekako resnično podlago. Da so tako dolgo živeli in da nikoli niso prenehale, je bilo zaradi tega, ker je bil zakopani zaklad še vedno v zemlji. Ko bi bil Kidd naropano blago za nekaj časa skril, potem pa ga spet odkopal, bi govorice gotovo ne prišle do nas v sedanji, nespremenjeni obliki. Opazili boste, da vse zgodbe pripovedujejo o ljudeh, ki so iskali zlato, ne pa o ljudeh, ki so ga našli. Ko bi bil morskí razbojnik dobil denar nazaj, bi bila s tem zadeva pri kraju.